

KARKERÊN HEMÛ WELATAN Û GELÊN BINDEST YEKBIN!

TÊKOŞINA SOSYALİST

KARKERÊN HEMÛ WELATAN Û GELÊN BINDEST YEKBIN!

TÊKOŞINA SOSYALİST

İÇİNDEKİLER

Dünya ve Ülkemizde Güncel Durum
Sosyalistlerin Görevleri

***

Dergimiz Tekoşina Sosyalist 3. Yılında

***

Seçimler ve Sosyalist Hareketin Taktiği

***

Seçim Sonrasında Türkiye ve K. Kürdistan

***

Genel Seçim Sonrası Politik Gereksinimlerimiz

***

Gerçek Aşkına

***

“Konferans’a Rojhûlata Navin” û Listikên Emperyalistan

Navnişan/Adres C/o A.Taşçı, Frejgatan 6 B-408, 114 79 Stockholm/Sweden

---

DÜNYA VE ÜLKEMİZDE GÜNCEL DURUM VE SOSYALİSTLERİN GÖREVLERİ

Son bir yılda dünyamızda çok önemli değişiklikler oldu. Sovyetler Birliği çözümlüp dağıldı. Milyonlarca Rus ve diğler uluslardan işçilerin, emekçilerin Lenin ve Bolşevik partisi önderliğinde kanı, canı ve alınteri ile yarattığı devrim ve kurmaya çalıştığı sosyalizmin ilk kalesi çoktandır içinde yaşadığı ekonomik ve siyasi bunalımın üstesinden gelemiyerek yıkıldı. Sovyetler Birliği artık yok.

S. Birliği ve reel sosyalizmin çöküşünün temel etmeni; Ulusal sorunun yanı sıra, Sovyet toplumundaki sosyalist demokrasinin işlevsiz bırakılmasında yatıyor. Sosyalist demokrasi, çeşitli katmanlardan emekçilerin ortak iradesi ile alınan ekonomik, sosyal ve siyasi kararların topluma yansıtılmasıdır. Eğer bu karar mekanizması işletilemiyorsa, siyasi alanda çalkantılara, Uluslar arasında eşitsizliğe ve ekonomik alanda bunalımlara mehel verir. S. Birliği'nde yıllardır olanda budur. Çöküşü yaratan, bu sorunların S. Birliği'nin bedeninde tedavisi mümkün olmayan bir yara halini almasıdır.

Çöküşte, elebette ki son 30-40 yıllık revizyonist sürecinin ekonomik, siyasi ve sosyal politikalarının belirleyiciliği vardır. Çöküş bizce bu sürecin bir ürünü olmakla birlikte; buna kaynaklık eden bazı faktörler de Ekim Devrimi sonrası dönemden süregelmektedir. Örneğin, "savaş komünizmi" döneminin özgül koşullarında işçi, köylü ve askerlerden oluşan sovyetlerin, iktidar gücü olarak ikinci plana itilip yerine parti komitelerin geçirilmesi, özgül koşullar döneminden sonra da sürdürülerek, sovyetler ya ortadan kaldırılmış ya da Komünist partisinin birer yan organları haline getirilerek işlevsiz bırakılmıştır. Halbuki Lenin, sovyetleri, sosyalist demokrasinin temel bir organı olarak görüyor ve bu nedenle "bütün iktidar sovyetlere" talebini öne çıkarıyordu.

Yine parti içi demokratik merkezyetçilik belli bir süre sonra (1935-40) işletilmemiş, parti içi muhalefet anti-demokratik yöntemlerle haklı haksız tasfiye edilmiştir.

Dikkat edilirse bu tarihten sonra, SBKP içinde tasfiyecilik ve başa geçen her liderin bir öncekini yadsıyıp suçlama politikası bir gelenek olarak karşımıza çıkar.

Gorbaçov bu sürecin ürünü olarak sahneye çıktığında artık hasta inliyordu. Gorbaçov, hastayı teşhiz etti ama ilacını yanlış seçtiğinden hastayı ölüme götüren virusun güçlenmesinden başka bir işe yaramadı. Denilebilir ki, çöküşte Gorbaçov'un politikaları esas olarak katalizör rol oynamışlardır.

Ağustos darbeside; askeri ve siyasi bürokrasinin statükoyu korumak amacıyla giriştiği son bir hamleyi ifade ediyor. Beceriksizce gerçekleştirilen ve kısa bir sürede yenilen derbanın, karşı devrimin, Ekim Devriminin kazanımlarına karşı azgınca ve dolu dizgin saldırılarının başlamasına neden olmuştur. Bir açıdan çöküş sürecinin noktası bu darbeye konulmuştur. Belirtmek gerekir ki, derbelerle ne S. Birliği'nin içinde bulunduğu sorunlar çözülebilir ne de sosyalizm kurulabilir.

Belirtilmesi gereken başka bir gerçekte işçi sınıfının Sovyetler'deki bu gelişmeler karşısındaki tavrıdır. İşçi sınıfının, ne darbecilere ne de B. Yeltsin'in darbeye karşı ki genel grev çağrısına yanıt vermemiş olması, gelecekte yaşanacaklar açısından epeyce düşündürücüdür.

Bugün oluşturulan ya da oluşturulmaya çalışılan "Bağımsız Devletler Topluluğu" (BDT) önemli ekonomik ve siyasi sorunlarla karşı karşıyadır. İşsizlik, yoksulluk ve ulusal boğuşmalar BDT için geleceğin sorunlarıdır. Romanya ve Polanya'da olduğu gibi sistem değişikliğinden en çok etkilenecek olan işçi sınıfı ve yoksul halk olacaktır. Dolayısıyla gelecekte işçi sınıfı Romanya ve Polanya'da olduğu gibi başkentlere eli sopalı yürüyebilir. Hatta BDT ülkelerinde işçi sınıfı hareketinde patlama beklenmesi gereken bir olgudur. Böyle bir hareketin BDT ülkelerdeki sosyalist güçlerle ilişkisinin ne derecede olacağı, sosyalistlerin geçmişi yargılamak ve yanlışlardan ders çıkarmakla ilintilidir.

Ayrıca, dünya sosyalist hareketi S. Birliği'ndeki Sosyalist demokrasiyi, sosyalist ekonomi modelini ve Ulusal sorunun çözüm biçimini yeniden gözden geçirilmeli, olumlu ve olumsuz yanlarıyla birlikte ele alıp değerlendirme görevi ile karşı karşıyadırlar. Sosyalist düşünce ve sosyalist toplumun, kapitalist topluma tek alternatif olduğu yığınlarla yeniden maledilebilmesi için bu yapılmak zorundadır.

***

1991 yılına Körfez savaşıyla girdik. Sömürgeci Irak devleti ile ABD ve müteffikleri arasında bir kuvvet gösterisine dönüşen savaş, beklenildiği gibi ABD'nin zaferiyle sonuçlandı. Savaşta en çok zararı başta Kürt halkı olmak üzere bölge halkları gördü. Bölge halkı hem savaşın giderlerini ödedi/ödüyor, hem de

acılarını çekiyor. Körfez savaşı Kürt halkı açısından hala sürmekte ve G. Kürdistan hala bir savaş alanı durumundadır. Bu kez düşmanı bir değil birkaçtır.

Diğer yandan emperyalizm, Körfez'de kazandığı zaferi; ardından Sosyalist blok karşısında kazandığı soğuk savaş ile birlikte tamamıyla emperyalizmin ekonomik ve siyasi çıkarlarını bekiştiren "yeni dünya düzen" in siyasi ağlarını örüyor. Dünya proletaryası ve ezilen halkları için yeni bir kapan hazırlanıyor. Bu "yeni düzen" in siyasi ağlarının örüldüğü bölgelerden biri de Ortadoğu'dur.

Körfez savaşı, ABD'nin başını çektiği emperyalizmin Ortadoğu'da siyasi ve askeri etkinliklerini daha da arturmasını beraberinde getirdi. Bugün Ortadoğu'da, S. Birliğin'den boşalan boşluğu doldurmak ve istikrarsız olan bölgede kendi çıkarları doğrultusunda istikrara kavuşturmaya çabılıyor. Bütünüyle ABD emperyalizmi tarafından yönlendirilen "Arap-İsrail Barış Konferansı" bu çıkarlarının pekişmesi amacıyla gündeme getirildi. Sovyetlerin Konferansta bulunması sadece semboliktir. Batı Avrupa ve Japonya'yı, ABD bilerek dışta bıraktı. Körfez savaşı zaferinin sahibi olarak bu hakkı tek başına kendisinde görmekte.

Diğer yandan Kürdistan sorununun "Konferans" dışı tutulması, bölgede emperyalistlerin ve müttefiklerinin çıkarına olan statükoyu kurma amaçlıdır. Ne varki, Ortadoğu'nun en büyük sorunlarından biri olan dört parçalı Kürdistan sorununun "Konferans"ın dışında tutulması bölgede barışın sağlanmayacağını apaçık göstergesidir..

Kaldı ki çok karmaşık çelişkiler ve birçok gücün çıkar çatışması haline gelen Ortadoğu'da barış öyle sanıldığı kadar kolay sağlanamaz. Çünkü, bir: Ortadoğunun sorunları sadece Arap-İsrail çatışmasıyla ibaret değildir; İki: ABD ve müttefiklerinin Körfez savaşıyla birlikte bölgede sağladıkları askeri üstünlüğü ekonomik sümürtyüle tamamlayacaklardır. "Konferans"da buna hizmet ediyor. Bu durumda zengin petrol rezervlerine, ham madde zenginliklerine sahip olan Ortadoğu'da emperyalistlerin yürüteceği korkunç sömürü emekçi yığınların giderek dahada yoksullaşmasına ve çelişkilerin dahada derinleşmesine yol açacaktır. Yine bölgedeki ezilen uluslar ve azınlıkların talan ve işgalçıların baskısı altında bulunmaları devam edecektir. Sümürtyü, yoksulluğu, gideremeyen ve ezilen halkların kendi kaderini özgürce belirleme hakkını yadsıyan "çözümler" geçici olacaklardır. "Ortadoğu Barış Konferansı"da bu anlamda bir çözümden öte sınıf savaşımını güçlendiren olguları beraberinde getirecektir.

Artık "yeni dünya düzeni" ne anlama geldiğini, bölge halklarına ne getirip ne götürdüğünü açıkça görmekte ve yaşamaktayız. Bölge halkları da çok iyi görmekte ve yaşamaktaler. Körfez savaşı'nda yayılmacı emeller besleyen Saddam'ı "anti emperyalist" diye destekleyen oportünist Türk solu ile ABD ve müttefiklerinin "yeni düzen"ine umut bağlayan milliyetçi Kürt ulusal güçleride görebiliyor mu acaba?

Kürt halkının ulusal kurtuluşunu ve Kürdistanh tüm insanlara özgür ve baskısız bir gelecek yaratma inancında isek, bağımsız ve kişilikli bir politika yürütmek zo-

rundayız. Kürt halkının mücadelesine ihanet ve kanı üzerinde pazarlık eden sömürgeci ve emperyalist güçlerin halkımıza özgürlük veremeyecekleri gibi, dostuda olamazlar.

***

Üzerinde yaşadığımız Kürdistan parçasında ise, 1991 yılı yığınların sömürgeciliğe karşı yoğun eylemliliğin yaşandığı bir yıl oldu. Kuşkusuz bu eylemlerin beraberinde getirdiği sonuçlar ulusal kurtuluş hareketinin kitleleşme momentinin bir başlangıcı olarak değerlendirilmelidir. Bu durum karşısında daha da azgınlaşan sömürgeci TC devleti saldırılarını pervasızlaştırdı. Kürdistan'daki yığınlara yönelik yürüttüğü terör politikası yığınların direnişi ile geri tepince; bu kez ulusal hareketin önder kadrolarına yöneldi. Başta V. Aydın olmak üzere onlarca insan kontr-gerilla tarafından evinden alınıp kurşuna dizildi.

"Anti-terör" yasalarıyla birlikte, ordunun, polis ve MİT'in halka ve devrimcilere yönelik katliamları yasallaştırıldı. İnsanlar evinde, sokakta ve karakollarda kurşunlanıyor. Devrimci tutsaklar infaz hücrelerine konularak topluca imhasına yöneliyor.

Sömürgeci TC devletinin Kürdistan'a yönelik geleneksel ırkçı-şöven politikası ise tutumuyor. Askeri çözüm giderek iflaz ediyor. Kürt sorunu, TC'nin bünyesinde süekli bir yara halini alan siyasi ve ekonomik bunalımı daha da derinleştiriyor. 20 Ekim seçimi bu bunalımdan çıkmak amacıyla gündeme getirildi. Ortaya çıkan tablo ve koalisyon hükümetinin Kürt sorununa ilişkin önermeleri halkın istemlerinden çok çok geride kalmakta. Çözüm için program "kültürel" bazı haklardır. Ancak TC devleti bu hakların sorunun çözümünü için yeterli olmadığını ve yığın hareketinin durdurulamayacağını bilincinde.

TC devleti, Kürt halkına dil ve kültürel alanlarında bir takım serbestlikleri sağlayacak. Fakat iki yönlü bir problemle karşı karşıya;

Birincisi, Kürt halk hareketini dizginleyecek ve kontrol altında tutabilecek işbirlikçi bir organizasyonun olmayışı. Son günlerde bazı işbirlikçi ve reformist kesimlerle yasal bir parti kurma girişimleri bu iş için bulunmaz kaftandır.

İkincisi, başta ordu olmak üzere bazı ırkçı (Ecevit, Türkeş vb.) kesimleri ikna etme zorluğunu çekmekte. Ayrıca sorunun uluslararası bir boyutuda var. TC devleti, AT'ye girmek için bunu bir silah olarak kullanmaya çalışıyor. Ancak bu silahın iyi kullanabilmesi için koşulların oluşmasını bekliyor.

Bunun için de; "devlete kurşun sıkın kolun kırılacağı, halka şefkatle gidilecek" bir politika yürütülecek, ve öncelikle gerillayı, sosyalist ve radikal hareketi şiddete sınır tanımayarak tasfiye etmeye çalışılacak. Bu mümkün olmasa zayıflatıp düzenin sınırları içine çekecektir.

Açık olan bir şey var ki, TC, yeni hükümet ile Kürdistan ulusal hareketine var gücüyle yüklenecektir. Bu saldırı gerilla ile sınırlı kalmayacak, sosyalist ve bir bütün olarak yurtsever hareketin önder kadrolarına da yönelecektir.

Bu durumda, gerek PKK'nin bazı yanlış misileme eylemleri (Bakırköy gibi), gerekse TC'nin saldırgan ve ırkçı politikaları Türk ve Kürt halkları arasında derin uçurumların oluşmasına neden olabilir. Ve bugünden de sözü edilen devlete bağlı faşist ve şöven güçler tarafından toplumsal katliamlar örgütlendirilebilir. Faşist örgütlerin "Kürtlere ölüm" sloganıyla İstanbul ve Adana'da yürümleri, ve Kürdistan ulusal hareketine karşı bazı yeni kurdurtulan ırkçı örgütlenmelerle, tehditin savurulması halklar arası bir ırk ve milliyet savaşına dönüştürme tehlikesinin işaretleridir. Böyle bir çatışma ve düşmanlık en çok TC sömürgecilerinin ve şöven çevrelerin işine gelecektir.

Bu durum da gerek biz sosyalistler, gerekse Kürt ve Türk halkları bir taraf seçmek zorunda bırakılabiliriz. Alternatifsizlik, Kürt halkını ve hatta sosyalistleri, eksikte olsa, yanıfta olsa var olanı tercih etmeye zorluyor. Sömürgeciliğe karşı verilen mücadelenin yanısıra, var olan bu özgül örgütsel ve politik durum sosyalistlerin bir an önce güçlü mudahalesini zorunlu kılıyor. Bu zorunluluğu anlamayanlar, mükemmelci, bir yerlerden veya birilerinden bir şeyler bekleyenler, böylece gücünü atıl durumda tutanlar belkide bir yıl sonra Kürdistan'da yapacak şeylerinin kalmadığını göreceklerdir.

Bu gerçeklerin ışığında hareketimiz aşağıdaki noktalara Kürdistanlı ve Türkiyeli sosyalistlerin dikkatini çekmeyi gerek görüyor:

1- Son yıllarda Kürdistan'da gelişen ulusal halk hareketinin, bazı şövenist ve ırkçı güçler tarafından çarpıtılarak Kürt ve Türk halkları arasında ulusal düşmanlık temelinde bir çatışmaya dönüştürme tehlikesi giderek büyüyor. Bu durumda, Kürdistan'da ulusal hareketin sağa kaymasına, hatta bazı dinci ve milliyetçi gerici güçlerin devreye girmesine olanak sağlayabilir. Dolayısıyla, Kürdistan'da sosyalist mücadelenin gittikçe gölgelenmesine, Türkiye'de ise, proletarya ve diğer emekçi kesimler arasında şövenizmin gelişmesine neden olur. Buda sosyalist ve devrimci-demokratik mücadelenin gerilemesi demek olacaktır.

Biz, giderek gelişen bu durumdan, Kürdistanlı ve Türkiyeli tüm sosyalist ve devrimci-demokratik güçleri şövenizme ve ırkçılığa karşı savaşımın, ajitasyonun, propagandanın geliştirilmesine; burjuva milliyetçi ve dinci akımların teşhir ve tecrit edilmesine çağırıyoruz. Bu tür bir ortak mücadele, eşit haklar temelinde Kürdistanlı ve Türkiyeli halkların kardeşliğini ve güveninin teminatı olacaktır.

2- Hareketimiz, bugün Kürdistan'daki politik koşulların, sosyalistlerin örgütsel birliğine daha bir aciliyet kazandırdığını tespit etmiştir. Bu nedenle, tüm sosyalistleri, birlik konusunda daha ciddi adımlar atmaya, ulusal ve toplumsal kurtuluş stratejisine sahip bir örgütü yaratma mücadelesini yükseltmeye çağırıyoruz.

TEKOŞINA SOSYALİST
5. Ocak 1992

DERGİMİZ TEKOŞINA SOSYALİST 3. YILINDA.

Hareketimiz **TEKOŞINA SOSYALİST** adı ile yaklaşık olarak 3 yılla aşkıdır siyasi faaliyetin içerisinde. Yayın organımız **Tekoşına Sosyalist**'de ikinci yayın yılını tamamladı. Bu vesile ile geldiğimiz bu noktadan, yaşadığımız süreci eleştirel bir yaklaşımla gözden geçirmek istiyoruz. Hatalarımızı ve doğrularımızı ortaya çıkarmak, hataları düzeltmek, doğru yanları ise pekiştirmek ve gelecekteki görevlerimizi belirlemek için süreci değerlendiriyoruz. Biz Komünistler "dün dündür bugün bugündür" anlayışı ile hareket edemeyiz. Çünkü, tarihi materyalizme göre, "bugün dün"e bağlıdır. Bugünü anlamak ve de geleceğe yönelmek için dünümüzü bilmek zorundayız. Biz, gelecek diye bir sorunumuz, hatalarımızdan arınma, eksiklerimizi tamamlama, doğrularımızı geliştirme diye bir sorumluluk içinde olmasaydık, geçmişe eleştirel bakma diye bir sorunumuzda olmayacaktı.

Hareketimiz iki tarihsel kaynağa dayanıyor. Birinci kaynak; uluslararası işçi ve komünist hareketidir. İkinci kaynak; Kürt halkının tarihi boyunca yürüttüğü ulusal kurtuluş hareketidir. Bir bütün olarak Kürdistan Devrimci-Komünist hareketi bu iki tarihsel kaynağın çağdaş uç verimidir. **T. Sosyalist**'de Kürdistan devrimci-komünist hareketi içerisinde mütevazı bir yere sahiptir.

Hareketimizin Gelişimi ve Mücadelemizin 3. Yılı

Bilindiği üzere **T. Sosyalist** hareketi **Tekoşin** hareketinin hattından doğmuştur. **Tekoşin** 1978'de "**Kurtuluş**" hareketi içinde, özellikle "**Kürdistanlı sosyalistlerin bağımsız örgütlenmesi**" meseleinde odaklaşan tartışmaların bir ayrışmaya dönüşmesi sonucu oluşmuştu. Daha sonra başka grup ve hareketlerden ayrılanların katılması ile belli bir örgütlülüğe ulaşan **Tekoşin** 1982'ye

kadar ülke zeminine dayalı çok yönlü aktif mücadele yürüttü.

Ancak 12 Eylül darbesi ile diğer tüm devrimci örgütler gibi örgütümüz Têkoşin'de önemli darbeler yedi. Bu darbelere rağmen 1982'ye kadar aktif mücadele yürütülmüşse de, bu aşamadan sonra tüm kadrolarıyla, tek başına ülke zemininde aktif mücadele yürütme olanağı kalmamış ve hareketimiz öncelikle merkezi kadroları olmak üzere deşifre olan kadrolarını yurtdışına çekmiştir. Bu durum, süreç içerisinde merkezle, ülke ve metropoldeki arkadaşların örgütsel bağlarını zayıflattı ya da tamamen kopardı. Buna karşın, ilişkileri kopan yoldaşlarımız kendi yetenekleri ölçüsünde ve Têkoşin hareketinin çizgisi doğrultusunda buldukları bölgelerde mücadeleyi sürdürdüler.

Bunu izleyen yıllarda yurtdışı kadrolarıyla belli bir ilişki düzeyi kuruldu ve mücadele yeniden kordineli yürütülmeye çalışıldı. Fakat, bu kez (1987'de) Têkoşin hareketinde merkezi düzeyde ideolojik ve örgütsel bir ayrışma ve dağılma yaşandı. Bu durum kendi başlarına çalışma yürüten arkadaşların işini büsbütün zorlaştırdı. Çünkü, artık kendilerini ifade edebilecekleri bir siyasi kimlik kalmamıştı.

İşte bu durum; mücadelenin içerisinde olan ve mücadeleyi daha illeri bir düzeye götürmek isteyen, ülkede ve yurtdışında bulunan yoldaşlarımızla, yeni bir örgütlülüğün, yeni bir siyasi yapılanmanın yaratılması görevini dayattı. Sorumluluk duygusuna sahip her Têkoşinci bu görevi hissediyordu.

Têkoşin hattında yeni bir yapılanma, bir yandan Têkoşin'den gelen ve değişik alanlarda mücadele içerisinde bulunan grupların siyasi çalışmalarını birleştirecek, organize edecek, böylece mücadelelerinin düzeyini geliştirecekti, bir yandan da Têkoşin'den gelen ve tek başına kalan arkadaşların dağılıp pasifize olmasını önleyecekti. Bu da, hem doğruluğuna inandığımız siyasi çizgiye hem de Kürdistan ulusal ve toplumsal kurtuluş hareketine bir katkı sağlayacaktı.

Nitekim yürütülen yoğun çalışmalar sonucunda gerekli ilişkiler kurularak 1988'de T. Sosyalist oluşumu yaratıldı.

1988'de işe başladığımızda önümüzde iki görev duruyordu.

1- Temelde Têkoşin hattını savunan yoldaşlarla ilişkileri yeniden kurmak, bu ilişkileri organize edip örgütlülüğe dönüştürmek. Aynı zamanda, Kürdistan sosyalist hareketinin siyasi birlik çalışmalarına aktif katılmak ve bu çalışmalara olanaklarımız ölçüsünde katkıda bulunmak.

2- İdeolojik hattımızı değişen koşullara göre geliştirmek ve sağlamlaştırmak. Bunun için öncelikle bir yayın çıkarmak.

Biz görevlerin ancak aktif mücadele içerisinde çözülebileceğine inanıyorduk. Gerçekte de amacımız var olan siyasi faaliyet ve mücadele düzeyimizi dahada geliştirmektir. Yukardaki görevleri de bu amaca ulaşmak için belirledik. Çünkü, örgüt ve örgütlü çalışma olmadan, kendi içinde tutarlı bir siyasi çizgi olmadan

politika yapılamaz, mücadele sürdürülemez.

Örgütsel Sorunlar ve Görevlerimiz

Bugünkü duruma baktığımızda birinci görevin yerine getirildiğini söyleyebiliriz. Merkezi bir örgütlülük sağlanmış ve gerekli ilişkiler kurulmuştur. Bugün örgütlenme alanında daha ileri görevlerle karşı karşıyayız. Artık bir dönemi kapatıp yeni bir döneme geçme aşamasındayız. Yani; bir grup yapısından, Bolşevik anlamda komünist bir örgüt yapısına geçme durumundayız. Merkezi örgütlülüğü sağlamlaştırırken, özellikle Kürdistan'da işçi sınıfı ve yoksul köylülük ile olan cılız bağlarımızı dahada geliştirmeliyiz. Yaratacağımız komünist çekirdek özellikle işçi sınıfı içerisinde dalbudak salmalıdır. İşçi sınıfı ve sınıfın öncüler ile çekirdek kadro arasında kopmaz organik bağlar kesinlikle kurulmalıdır. Bunun yanı sıra Kürdistan köylüsüne yönelmeli ve yoksul köylülükle işçi sınıfı arasında da kuvvetli bir örgütlülük yaratılmalıdır.

Bilindiği gibi illegal devrimci çalışma kitleler arasında komite çalışmasına dayanır. Komite çalışması hem illegaliteye hem de Marksizm-Leninizm'in "Devrim kitlelerin eseri olacaktır" ilkesiyle çelişmez. Kitle içinde en sağlıklı ve etkili çalışma legal çalışmadır. Ancak ülkemizdeki koşullar bizi illegal örgütlenmeye zorunlu kılıyor.

Öte yandan, illegal koşullar da çalışma yürüten bir organda, ne kadar de-

mokratik ve kitle insiyatifli olması istense de, gizlilik içinde faaliyet yürütmek zorunda bırakıldığından tam anlamıyla demokratik uygulama sağlanamaz. Bu olumsuzluğu yaratan gizlilik koşulların kendisidir.

Ne ki, komünistler kitle içinde çalışmayı, onları devrime kazandırmayı her şart altında yaratmasını bilmişlerdir.

Şurası açıktır ki, işçi sınıfını ve diğer ezilen halk kesimlerini örgütlemek ve onları devrime kazanmak için bizzat onların içinde olmak gerekir. Ancak, işyeri, mahalle ve köy temelinde yapılacak siyasi çalışmalar ve oluşturulacak komiteler bunu sağlar. Uzaktan yönlendirme ve propaganda ile halk yığınları seferber olamaz. Bu şekilde yapılan çalışma ancak belli oranda etkilenme sağlayabilir ancak, o da bir devrim için yeterli değildir. O halde, devrim ve sosyalizm için -başta işçi sınıfı olmak üzere- ezilen yığınların bizimle birlikte yürütmesini istiyorsak; sosyalist önder kadroların bizzat halkın arasında olmalı ve halktan komiteler oluşturmalıyız. Komiteler, kitlelerin kendi çıkarlarını savunabildikleri, mücadele etmesini öğrendikleri alanlardır. Komiteler, kollektif çalışmanın ve politik eğitimin okullarıdır.

Diğer yandan komite yapısı illegal yapılanmaya elverişlidir. Örneğin bir alanda çalışmaya başlarken en başta o alandaki en ileri unsurlarını örgütlemek gerekir. Bunları mücadeleye kazanıp, bunlar aracılığı ile diğer kesimlere yönelmek gerekir. Böylece örgütsel

çalışma gerekli gereksiz kişilerce öğrenilemez ve daha disiplinli yürür.

Bu durumda yoldaşlarımızın önündeki görevlerde ortaya çıkmıştır: İşyeri, mahalle ve köy temelinde, en başta işçi sınıfı olmak üzere tüm ezilen halk kesimlerini komiteler şeklinde örgütlemek ve ezilen yığınları devirme kazanmaktır. Elbette ki, bu görev en başta, illegal devrimci kadroların sağlanması, çalışmaların da daha disiplinli ve gizli yürütülmesini gerektiriyor.

Bunların yanısıra, bütün bu çalışmaları yürütürken devrimci niteliğimizi; değişen toplumsal koşullara uygun olarak örgütsel çalışmalarımızı, örgüt modelimizi ve anlayışlarımızı da geliştirmek durumundayız. Sosyalizmin son yıllarda yaşadığı bunalım bize bu konuda da önemli dersler sunmaktadır.

Sosyalizmin Sovyetler Birliği ve Doğu-Avrupa'daki çöküşünün temelinde ideolojik, politik ve ekonomik nedenler olduğu gibi örgütsel nedenlerde yer almaktadır. Dolayısıyla biz, diğer alanlarda olduğu gibi, örgütlenme alanında da sosyalizmin yaşadığı hataları bulup çıkarmak ve dersler edinmek göreviyle karşı karşıyayız.

Gerek SBKP gerekse Doğu-Avrupa'nın sözde Komünist partileri her ne kadar son yıllara kadar Bolşevik örgütlenme yapısına sahip olduklarını söylüyorlardıysa da, gerçekte Bolşevik örgüt modelinin dejenerasyonuna dayanan bürokratik ve tek sesli bir örgüt modeline sahiptiler. İşte bu partilerin halktan kopuşunu sağlayan gerçek neden büyük ölçüde budur. Halbuki Bolşevik

örgütlenmeye sahip olsaydılar, daha doğrusu Bolşevik örgüt modelini günün şartlarına göre geliştirebilseydiler, değil halktan kopma, kazanılan devrim, bizzat halk tarafından savunulurdu.

Bizim yaşanan deneyimlerden çıkarmamız gereken başlıca üç ders vardır.

1- Demokratik-merkeziyetçilik tam anlamı ile uygulanmalıdır. Şimdiye kadar bu ilke parti veya örgüt içerisinde demokrasinin sınırlandırılması ya da tamamen yok edilmesi anlamında yorumlandı ve uygulandı. Halbuki, komünist bir örgütte demokrasi olmadan güçlü bir merkeziyetçilik olamaz. Her iki yan birbirine kopmaz şekilde bağlıdır. Gerçekte de bir komünist, aynı haklara sahip olmadığı, ne yaptığını bilmediği insanlara nasıl güvenebilir ve onlarla nasıl ölüme gidebilir? Bizim gücümüz tamamen amaç birliğinden, güvenden ve saygıdan gelir. Açıklık, eşitlik ve gönüllülük olmazsa örgütte birlik, güven ve saygıda olmaz.

Ayrıca, Demokratik-Merkeziyetçilik nedir? bilmek zorundayız. Çoğu zaman (hem bilinçli hem de bilinçsizce) çarpıtılarak, merkeziyetçilik demokrasinin karşıtı olarak algılanıyor, ya da 'merkeziyetçiliğin olduğu yerde demokrasi olmaz' iddiası öne sürülüyor. Tam tersine, Leninizm'de merkeziyetçilik; değişik bölgelerdeki parti organlarının belirli bir amaç doğrultusunda yürüttüğü eylemlerin ve alınan kararların merkezileştirilmesidir. Yani merkeziyetçiliği parti organlarının eylem birliğini sağlanması olarak belirleyebiliriz. Demokrasi ise,

mümkün olduğunca alınan tüm kararların oy çoğunluğuyla alınması, azınlıkta kalan muhalif kesimlerin kararlara karşı propaganda yapma haklarının savunulması. Ama aynı zamanda çoğunluğun aldığı kararlara uyulması. Aynı amaç için savaşan bireylerin ortak inisiyatifleriyle aldıkları kararlar demokratik kararlardır. Yani demokrasi karşılıklı sorumluluk, başka bir deyişle tek tek birey ve grubların birbirinin haklarını özgür iradesine saygı, ilkesine dayanır. Burada, bir kişi ya da grubun kendi iradesini dikta etmesi sözkonusu olamaz. Bu olduğu takdirde o parti veya örgütte demokratik-merkezyetçilik ilkesi yoktur.

Biliyoruz ki, bir toplumda demokrasi olmadan o topluma sosyalizm gelmez. O halde sosyalist bir toplumu amaçlayan bir örgütte demokrasi olmazsa, o örgüt nasıl sosyalist bir örgüt olur ki? Ve, daha örgütlenme aşamasında iken, sosyalist demokrasiyi örgüt içinde geliştirmeyen, onu savunmayanların sosyalistliği tartışma götürür. Bugün ne ekilirse yarın o biçilecektir.

Bu gerçeklikten hareketle biz, örgütümüzde yoldaşlarımızın eşit haklara, gönüllülüğe, bilince, sevgi ve saygıya dayanan kollektif birliğini oluşturmak zorundayız.

2- Komünist bir örgütte dünya görüşü ve ideolojik birliktelik esastır. Ancak örgüt içerisinde çok geniş ama ilkeli bir tartışma ortamı yaratılmalı, bu tartışma ortamında örgütün resmi ideolojik tespitleri dahil her türlü ideolojik tespit ve öneriler tartışılabilir.

Yoldaşlarımızın örgüt içerisinde veya

dışında çeşitli ideolojik tartışmalara girmelerinden, farklı görüş ve önerilerde bulunmalarından, örgütün resmi ideolojisini eleştirmelerinden korkmamalıyız. Tam tersine bunu teşvik etmeliyiz. Önemli olan bu tartışmaları sonuçlandırarak mekanizmaları geliştirmektir. Buda doğru bir ideolojik hat ve ikna etme ve ikna olma çabalarının birleştirilmesi ile sağlanır. Sistemli bir tartışma ortamı aynı zamanda doğru bir ideolojik hattın kazanılmasının da ön koşulludur.

Bu durumda yanlış ve zararlı olan, farklı görüşleri savunmak değildir. Yanlış olan tartışmasını ve sonuca gitmesini bilmemektir; ayrıca farklı görüşlere sansür uygulayıp gelişmeyi köreltmektir.

Bu konuda geçmişin bize bulaştırdığı yanlış gelenek ise, "şef"lerden gelen öneri ve düşüncelerin tartışmasız kabul edilmesinin istenilmesi ve onun savunulması, ya da "tek doğru biziz gerisi yanlış" mantığıdır. Bu mantıkta kabul görmüş bir kişi ya da derginin söyledikleri, tüm taraftarlar için eleştirilmesi imkansız şeylerdir. Eleştiri yapan çıkarsa da, o kişi sapma, hizipçi, revizyonist, oportunist hatta hain damgası yerdi ve çoğu zaman gereken yapıldı. Bu mantık sosyalist örgüt işleyişine ve anlayışına ters ve ideolojik gelişmeyi önleyen, gerici bir mantuktur.

Biz komünistler, düşüncelerimize güveniyoruz ve hiç kimseyle düşüncelerimiz doğrultusunda tartışmaktan korkmayız. Peki öyleyse kendi yoldaşlarımızla tartışmaktan neden

korkalım? Ayrıca biz, kolektif bir karar mekanizması ile sosyalist demokrasiye ve 'doğrulara ancak tartışarak varılır' ilkesini savunuyorsak, "tek doğru biziz, başka doğru yok" demek yanlış olmaz mı ?

Elbetteki biz, görüşlerimizin doğruluğunu savunabiliriz, savunacağız. Hatta görüşlerimize inanıyorsak inatla savunacağız. Ancak biz, o anda farkına varmasakta eksiklerimizin, yanlışlarımızın da olabileceğini kabul etmeliyiz; ve tartışmalarda bu eksiklerimizi gidermeye çalışmalıyız.

Ayrıca birlikte iş yapmak için öncelikle düşüncede birliği yakalamak zorundayız. O nedenle tartışmalıyız, ancak iş yapmayı da unutmamalıyız. Yani tartışmaları sonuçlandırmalı ve vardığımız ortak düşüncüyü hep birlikte hayata geçirmeye çalışmalıyız.

3- Kolektif çalışma ve kolektif irade örgütlenmenin temeli olmalıdır. Komünist bir örgüt aynı zamanda komünist toplumun bir prototipidir. Biz komünistler kapitalist bir toplumda yaşasakta, kendi örgütümüzde komünizmin bugün için uygulanması mümkün ilkelerine uygun bir yaşam geliştirmek zorundayız. Cılızda olsa komünist toplumun öncülleri günümüzün komünist örgütlerinde yaratılmalıdır. Bilindiği üzere komünizmin özü insanların eşitliği ve kolektif (ortak) çalışmasıdır. Bu anlamda komünal örgütlerde iş bölümüne ve üyelerin yeteneklerine göre kolektif bir çalışma vardır. Bu çalışmanın içine örgütün yönetilmesi işi de dahildir.

Bu durumda "birileri yukardan emir verir, diğerlerinin görevi bu emirleri yerine getirmektir" anlayışı kesinlikle komünist çalışma anlayışı ile bağdaşmaz.

Öncelikle her üyenin yönetim organını belirleme, bu organın çalışmalarını denetleme ve eleştirme görevden geri alma hakkı olmalı. Bu hakkın kullanılması için gerekli bütün örgütsel mekanizmalar tüzükle güvence altına alınmalıdır. Örneğin; belli sayıda üyenin isteği ile merkez organındaki bir sorumlu hakkında soruşturma açılabilmesi ve olağanüstü kongre, konferans çağrılabilinmelidir.

Her komünist normal olarak kendi kişiliğine ve yeteneğine uygun pratik faaliyet içinde bulunacaktır. Elbette ki bu pratik, komünist olmayan ya da sıradan insanların faaliyetleriyle kıyaslandığında çok büyük bir değere sahiptir. Ancak, komünistlerle karşılaştırıldığında yürütülen faaliyet normal bir görev olur. Gerçekte bir komünist çalışmaları ile böbürlenmemeli, kendisini kahramanlaştırmamalı, alçak gönüllülük ve sorumluluk bilinci ile hareket etmelidir.

Doğaldır ki, her komünistin yetenekleri, görevleri aynı olmaz. Ancak bu farklılık onları nitelik olarak birbirinden ayırmaz. Çok yetenekli komünistler daha ağır görevler alırlar ve daha çok çalışırlar. Bu da diğer komünistlerde, onlara karşı büyük bir sevgi ve saygının oluşmasına neden olur. İşte bir komünist için çok çalışmanın karşılığı yoldaşlarından göreceği bu sevgi ve

saygı olmalıdır. Ancak geçmişte yönetici mevkileri ellerinde tutanlar, bu sevgi ve saygıyı daha çok kendi mevkileri sayesinde kazandı ve havadan kazandığı bu sevgi ve saygıyı kötüye kullandı. Sahte kahramanlar, “büyük şefler” türedi. Ve bu şefler tam bir “ast-üst” ilişkisi oluşturdular. Bu kötü geleneğin Kürdistan ve Türkiye devrimci hareketine verdiği zarar büyüktür.

Bu hastalığa karşıda kesinlikle uyanık olmalıyız. “Hepimiz birimiz, birimiz hepimiz için” ilkesine uygun olarak çalışmalarımızda kolektifliği ve asgari eşitliği sağlamalıyız.

Örgütlenme sorununda önümüze çıkan diğer bir noktada birliktir. Ne yazık ki bugün Kürdistan’da “Birlik” kelimesi “gevezelik” kelimesi ile eş anlamlı hale getirilmiştir. Geriye baktığımızda kâğıt üstünde kalmış, halkımızın umutlarında bu kâğıtlar üzerinde yavaş yavaş tüketmiş birçok irili ufaklı birlik girişimi görürüz. Bizce birlik girişimlerinin sonuçsuz kalmasının temel nedeni; çalışmalara katılan güçlerin, iddia ettikleri nitelikte olmamaları, yani gerçekte devrimci-sosyalist bir perspektif ve mücadele azminden yoksun olmalarıdır. Bu en son çalışması “Birleşik Sosyalist Parti İçin Birlik Platformu -(PYS)” ile somutlanan birlik girişimiyle ispatlanmıştır. Doğu-Avrupa ve Sovyetler’in eski “Komünist” partileri gibi Kürdistan’ın eski “sosyalist” parti ve örgütleride çöküyor. Bu gerçeği tespit edip cesaretle bir şekilde savunmadan sosyalist hareketi ve ciddi sosyalist birlikleri bir milimetre bile ilerletemeyiz.

Şekilsiz, ilkesiz, ülke somutuna dayalı pratik faaliyetlerden uzak keyfe göre yürütülen birlik girişimlerinin devri geçmiştir. Ancak bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm mücadelesini her koşulda sürdürmeye kararlı olan güçlerle birlik yapabiliriz.

Sosyalistlerin birlik sorunu ülkemizde hala acil bir görev olarak önümüzde duruyor. Birlik sorunuyla bundan böyle yakın ilgilenecek, tartışacak ve bu doğrultuda yapılan çalışmaların içinde olacağız. Ancak, savunduğumuz birlik, devrimci sosyalistlerin birliği olacaktır.

Öz olarak: Örgütlenme konusunda stratejik hedefimiz komünist bir işçi sınıfı partisi yaratmaktır. Partinin kitle tabanı işçi sınıfı ve yoksul köylülüktür. Bu stratejik hedefe ulaşmak için güncel çabalarımızı; örgütsel yapımızı işçi sınıfı ve diğer ezilen halk kesimleri arasında etkili bir faaliyet yürütecek düzeyde geliştirmeye yöneltmeliyiz. Bunun sağlanabilmesi aynı zamanda kadrolaşmanın ve uzmanlaşmanın sağlanması demek olacaktır.

IDEOLOJİK MÜCADELE ALANINDA GÖREVLER VE SORUNLAR

T. Sosyalist kuruluş bildirgesinde Têkoşin’in mirasına ve ideolojik hatuna esasta sahip çıkacağımı, ancak bu mirası bilimsel ve eleştirel bir yaklaşımla gözden geçirip, geliştirmeye çalışacağımı açıkladı. T. Sosyalist,

Tekoşin hareketinin mirasına sahip çıkmakla birlikte, başta örgütsel anlamda olmak üzere aynı zamanda da ideolojik anlamda yeni bir yapılanmadır. Fakat her iki yapılanmanın ortak bir eksenidir. Bu eksen proleter sosyalist eksenidir.

Tekoşin hareketinin Türk solundan kopuşu Kürdistan sosyalist hareketi için büyük bir öneme sahiptir. Kopuşun önemi iki yönlüdür.

Türk solundan kopuş aynı zamanda sosyal-şövenizm ve ulusal soruna dogmatik bakıştan kopuş anlamını taşıyordu.

Diğer yandan; Kürdistan'ın ulusal kuruluşunda, proletaryanın fiili ve ideolojik önderliğini kabul etmesi, proletarya hareketinin burjuva ve küçük-burjuva sınıflarından bağımsız örgütlenmesini ve Ulusal Demokratik Devrim'in (UDD) kesintisiz şekilde sosyalist devrime dönüştürülmesini savunması ile burjuva milliyetçiliğinden ve ezilen ulus dar görüşlülüğünden kopuş anlamını taşıyordu. Tekoşin, Türk solundan koptuğu için Türk soluna karşı düşmanlığa; Kürdistan zeminine oturduğu için milliyetçiliğe pirim vermemiştir. Tekoşin'de gelişmiş bir enternasyonal ruh, güçlü bir yurtseverlikle birleşmiştir.

Bugünkü durumumuza baktığımızda ideolojik çalışmalar konusunda belirlediğimiz görevleride büyük ölçüde yerine

getirdiğimize inanıyoruz.(*). Oluşum sürecinde, ideolojik mücadele alanında başarılı olabilmek ve görüşlerimizi kitlelere ulaştırabilmek için öncelikle bir derginin örgütlenmesi gerektiğini biliyorduk. Dergi teorik çalışma ve tartışmalarımızı, politik mesajlarımızı yoldaşlarımıza ve kamuoyuna yansıtacak, karşılıklı etkileşim içerisinde hareketin ideolojik hattı geliştirilip sağlanacaktır.

TEKOŞINA SOSYALİST dergisi 1989 sonunda bu amaçla yayın hayatına başladı. Dergimiz çok düzenli olmasada yaklaşık üçer aylık periodlarla bugüne kadar yayını sürdürdü. Bundan sonra da dahada güçlendirilerek çıkacak.

Hayat bize göstermiştir ki, en iyi okul bizzat mücadele okuludur. T. Sosyalist olarak mücadeleye başlayan arkadaşlar çoğunlukla yeni arkadaşlardı. Bu yoldaşların işe başlamak için yeterli birikimleri vardı, ancak siyasi faaliyetlerin geliştirilmesi ve yürütülmesi için birçok eksiklikler vardı. Bu sorun özellikle derginin örgütlenmesi konusunda ortaya çıktı. Yoldaşlarımızın çok fazla yazarlık deneyimi yoktu. Fakat biz yine de bir yerden başlamak gerektiğine inancımız tamdı. Belki hatalar yapılacaktı, eksiklerimiz olacaktı ancak giderek hem hatalarımızı hem de eksiklerimizi düzeltercektik ve yetkinleşecektik. Hata yapılmadan doğurular öğrenilemez.

(*) Ancak dünyada reel sosyalizm geleneğinin çöküşü, ülkemizdeki sosyalizm anlayışı da yeneden gözden geçirilmeli, olumlu ve olumsuz yanlarıyla değerlendirilmelidir. Bu anlamda daha işin başındayız. Tartışılması ve bilince çıkartılması gereken çok şey vardır.

Hiç hatasız çalışmak için bekleseydik, hiç bir şey yapamazdık. Dergimizi izleyen arkadaşlar bu konuda nasıl bir gelişme gösterdiğimizi tespit edebilirler. Hem teknik açıdan, hemde içerik açısından gittikçe olgunlaşan bir çizgi tutturduğumuza inanıyoruz.

Biz, dergimizi pratikten uzak tartışmaların alanı olarak görmüyoruz. Tam tersine, dergimizin, yoldaşlarımızın mücadele birikimlerini yansıtmasını istiyoruz. Teorik gelişme ve pratik olarak dahada yetkinleşme ancak bu yolla sağlanabilir Elbette her yoldaş teorisiyen olmalıdır demiyoruz. Ancak her komünistin pratik içindeki mücadelesini, davranışın sözlü veya yazılı ifade etmesi gerektiğine inanıyoruz. Bizim teorik hatamız da bu ifadelerden beslenecek ve gelişecektir. Bu nedenle her yoldaşın dergimize yazı-mektup göndermesini, eleştirici, önerici ve çevresindeki gelişmeleri aktarmasını gerekli ve önemli buluyoruz.

Bugüne kadar bu alanda çok kötü olmasada başarılı olduğumuz da söylenemez. Yoldaşlarımızın bu konuda daha duyarlı olmaları gerektiği açıktır.

Şu açıktır ki; gerek dünyada gerekse de ülkemizde son on yılda çok büyük değişiklikler oldu. Doğu-Avrupa ve S. Birliği'nde kapitalizme dönüş yaşandı. Sosyalizmin birçok "eski merkezi" çöktü. Kürdistan'da da önemli ekonomik, sosyal ve politik değişiklikler oldu. Ülkemizde bu değişimler olurken, bizim, Têkoşin'in 1978 de yaptığı ideolojik tespitleri aynen savunmamız

mümkün değildir. Hayatın yerinde durmadığı, ülkemizdeki somut koşulların değiştiği için ideolojik tespitlerimiz, örgütlenme anlayışımız ve taktiklerimiz de ülke koşullarına göre değişecek ve bu temel üzerinde sürekli geliştirilecektir.

Bu değişiklikler şunlardır:

1- Yaşadığımız on yıldan fazla süre içerisinde Kürdistan'ın sosyo-ekonomik yapısı bir nitelik değişim göstermiştir. 1978 yılında, Têkoşin 4'te Kürdistan'ın sosyo-ekonomik yapısı çoğunlukla 1975 veya eskilere dayanan veriler temelinde tahlil edilmişti ve yarı-feodal tespiti yapılmıştı. O günkü şartlarda bu doğru bir tespiti. Ancak ülkemizin toplumsal yapısının feodalizmden kapitalizme doğru bir geçiş süreci yaşadığı da kabul ediliyordu. Daha sonra T. Sosyalist'in 2. sayısında K. Kürdistan'ın sosyo-ekonomik yapısı üzerine bir çalışmamız yayınlandı. Bu çalışmada, genel hatlarıyla K. Kürdistan'ın toplumsal yapısında kapitalist dönüşümün temelleri yakalanmış ve yarı-feodal yapının kapitalist niteliğe dönüştüğü vurgulanmıştı. Gerçektende bugün K. Kürdistan'da toplumsal yapı farklı bir çehreye bürünmüştür. Kapitalizm hızla hayatın bütün alanlarına nüfuz ediyor. Tarımda makineleşme, sanayinin gelişmesi, yolların en ücra köşeye yapılması, basın yayın ağının oluşması, işçi sayısının gittikçe çoğalması, kırdan şehire artan göç ve ulusal bilincin bu gelişmelere bağlı olarak artması bütün bunlar kapitalizmin K. Kürdistan'da yarattığı değişimlerin örnekleridir.

Bu çabalarımızla, Têkoşin'in görüşlerini günümüz gerçekliği ışığında geliştirme görevini sosyo-ekonomi tahlili konusunda yerine getirmeye çalıştık.

2- Sosyo-ekonomik yapının yorumu beraberinde bir takım taktik tespitlerin de değişimini zorunlu kılar. Bilindiği gibi bir ülkede devrimin niteliği, ittifaklar, kısaca devrimci hareketin strateji ve taktikleri, sosyo-ekonomik ve sosyo-politik yapı temel alınarak belirlenir. Sosyo-ekonomik yapı tahlili ile var olan sınıflar, üretici güçlerin durumu ve üretim ilişkilerinin niteliği belirlenir. Sosyo-politik yapı tahlili ile ülkedeki siyasi yönetimin niteliği, iktidarı elinde tutan sınıf, ayrıca iktidara karşı muhalefet yürüten devrimci sınıflar ve siyasi güçler belirlenir.

Bugün K. Kürdistan sömürge ve geri bir kapitalist ülkedir. Kapitalizmin ülkemizde egemen olması ile birlikte köylülük homojen bir sınıf olmaktan çıkmıştır. Kırdaki kapitalizmin gelişmesi bir yandan zengin köylülük, diğer yandan kır proletaryası olmak üzere aksel sınıf farklılığını netleştirmiştir. Öte yandan yoksul köylülük, köylülükten ayrılmış kendi kendine yetmez hale gelmiştir. Bu durum onun emeğini satmaya itmiş ve proletaryaya yaklaştırmıştır. Buna karşın öncelikle zengin köylülük (kır burjuvazisi) proletaryadan gittikçe uzaklaşmıştır. Kapitalizmin gelişmesi ile birlikte mülk sahibi sınıflarla proletarya arasındaki çelişki gittikçe derinleşir. Bu durum proletarya ile ittifak yapacak sınıfların güvenilirliğini de ister istemez etkiler.

Örneğin; milli burjuvazi ile ittifakta daha dikkatli olmak gerekecektir. Ayrıca küçük burjuvazinin kaypaklığına daha bir dikkat etmek gerekir.

K. Kürdistan'da bugün sosyo-politik yapıda önemli bir değişme yoktur. İktidar yine Türk sömürgecilerin ve onların işbirlikçisi büyük burjuvazinin elindedir. Bu sömürgeci egemenliğe karşı atılması gereken devrim adımı; "Ulusal Demokratik Devrim" adıdır. Sosyo-ekonomik yapı değiştiği halde iktidarın siyasi yapısı, dolayısıyla de K. Kürdistan'ın siyasi statüsü değişmediği için, devrimin niteliği değişmemiştir. Öte yandan devrimin temel ittifakı; proletarya-yosul köylülük-kır ve kent küçük burjuvazisi akseline oturacaktır. Ancak daha önce belirttiğimiz 'güncel değişiklikler gözünde bulundurulmalıdır.

3- Sosyo-ekonomik yapıdaki değişiklik aynı zamanda mücadele biçimlerine ve araçları üzerinde de etki edecektir. Nitekim Têkoşin sürecinde, yarı-feodal tespitine göre Ulusal Demokratik Devrim'in temel gücü olarak köylülük, temel mücadele alanı kır ve temel mücadele biçimi olarakta "Halk Savaşı" biçiminde silahlı mücadeleyi alıyorduk.

Fakat bugün toplumsal yapıda meydana gelen değişiklikler "halk savaşı"nın klasik biçiminin uygulanmasını olanaksız kılıyor. Bugünkü koşullarda, siyasi ve silahlı mücadeleyi sürece bağlı olarak birleştirmek, kır ve şehir alanlarını birlikte ele almak gereklidir.

Çünkü köylülük küçülmüş ve tekbaşına temel güç olma konumundan çıkmıştır.

Bu sorunda önemli bir noktada, somut şartların gerektirdiği mücadele biçimi ve araçlarının geliştirilmesi konusunda, gerçekli adımları zamanı geçmeden atmaktır.

Sonuç Olarak

Bugün dünyada bile sosyalizmi savunmak zorlaşmıştır. Kürdistan'da sosyalist olmak ve sosyalizmi savunmak ise diğer ülkelerden kat be kat daha zordur. Çünkü ülkemizde anti-sosyalizm için uygun bir ortam vardır. Bir yandan, ilerici ve devrimci hareketten öcü gibi korkan ve bu harekete vahşice saldıran T.C. sömürgecileri, diğer yandan, ezen ulus şövenizmi ve ezilen ulus burjuva ve küçük burjuva milliyetçiliğinin basını-yayın ve tüm propaganda araçlarıyla sosyalizme saldırısı. Bütün bunlar kendi etkileri ölçüsünde Kürdistan'da sosyalizmin ve sosyalist hareketin gelişmesine engel teşkil ediyorlar.

Buna rağmen, sosyalist hareketin Kürdistan'da maddi bir güç olabilme şansı büyüktür. Bunun için acilen yapılması gereken, sosyalist kişi, grup

ve hareketlerin örgütsel birliğine hizmet edecek sosyalist mücadele blokunun oluşturulmasıdır. İş yapma ilkesi üzerinde inşa edilen sosyalist blok bir yandan kitle ile birleşirken, diğer yandan örgütsel birlik önündeki en büyük engellerden birini teşkil eden sosyalist kadrolar arasındaki güvensizliğide giderecektir.

Anlaşılabacağı üzere Kürdistan'da sosyalist mücadele ancak kararlı, bilinçli ve sabırlı örgütlenmelerle yürütülebilir. T. Sosyalist böylesine zor bir görevi üstlenen Kürdistanlı az sayıda hareketten biridir. Önümüze koyduğumuz göreve ve bugünkü gücümüze baktığımızda, daha birçok ağır işin bizi beklediğini rahatlıkla görebiliriz.

Şunu da unutmamalıyız ki, ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesinde zaferin yolu, her alanda ve sürekli olarak kendimizi yenilemek ve yetkinleştirmekten geçer.

**ZAFER SOSYALİZMİN
OLACAKTIR.**

11 Ekim 1991

Bu yazı 20 Ekim erken genel seçim öncesi kaleme alınmıştır. Ancak genel bazı doğruları ve güncel tespitleri içerdiği için yayınlamayı yararlı gördük. İnansıyoruz ki bu yazı, gelecek seçimlerde izlenecek tutumlar konusunda bir hayli öğretici tespitler içeriyor.

T. Sosyalist

SEÇİMLER VE SOSYALİST HAREKETİN TAKTİĞİ

Kasım Dilek

Sömürücü sınıflar, sosyalistleri, bir kez daha örgütsüz ve makro düzeyde politika yapamayacak halde yakaladılar.

Burjuva partilerinin programları arasında biçimsel farklılıklar bile çok az olduğu halde; kitlelere fütursuzca, sağlı, sollu ve orta görünümlü birçok seçenek sunulması ve bu şekilde seçime gidilmesinin sebebi elbette sosyalist hareketin ve Kürdistan ulusal hareketin yeterince güçlü ve örgütlü olmamasıdır.

Burjuva parlamentosu için yapılan seçimler, her ne kadar halkın katılımına açıksa da, burjuvazinin elindeki siyasi, ekonomik ve askeri üstünlük, seçimleri; burjuvazi adına devlet işlerini yürütecek temsilcilerin belirlendiği oyunlar haline dönüştürür. Yapılan propaganda ne olursa olsun özel mülkiyete dayanan bir toplumda seçimin anlamı budur. Çünkü

özel mülkiyet toplumlari, sınıflı toplumlardır. Sınıflı toplumlarda üretim araçlarının mülkiyetini ya da kontrolünü elinde tutan sınıf veya sınıflar aynı zamanda toplumun egemen sınıflarıdır. Çok fazla gerilere gitmeden içinde yaşadığımız kapitalist topluma baktığımızda yukarda belirttiğimiz gerçeği çok açık görebiliriz. Bugün Türkiye ve Kürdistan'da fabrikaların, maden ocaklarının, bankaların, tarlaların çok büyük bir kısmı burjuvazinin (özellikle de tekelci burjuvazinin) mülkiyetindedir.

Bir düşünün; Sabancı'ların, Koç'ların icazetini ve desteğini almayan bir parti Türkiye'de seçimle iktidara gelebilir mi? İktidara gelse bile bu iktidarı sürdürebilir mi? Elbette ki Sabancı'lar ve Koç'lar bu ülkede ekonominin kontrolünü ellerinde

tuttukları sürece bu mümkün olmaz. Nitekim 20 Ekim seçimlerine katılacak belli başlı partiler öncelikle kendilerini TÜSIAD'a beğendirmeye çalışmışlardır. Ve aslında erken genel seçim isteğinde TÜSIAD'dan gelmiştir.

Bilindiği üzere bir toplumda egemenler varsa, boyun eğenler ya da ezilenlerde zorunlu olarak var olacaktır. Kapitalist toplumun boyun eğenleri işçiler ve diğer emekçilerdir. Daha önce belirttiğimiz gibi kapitalist toplumda burjuvazi, ekonomiye egemen olduğu için siyasete de egemendir ve toplumu yöneten sınıftır. Buna bağlı olarak işçiler yoksul köylüler, ve diğer emekçiler de yönetilen sınıflardır. Sınıfların toplumsal konumu bu iken seçim ne anlam taşıyor ?

Burjuvazi; "Ezilenlere; muntazaman, ezenler sınıfının temsilcileri arasından, birkaç yıl için parlamentodan kendilerini temsil edecekleri ve ayakları altına alacakları kararlaştırma fırsatını verir." (K. Marx)

İşte burjuvazinin seçimlerle ezilen emekçilere verdiği tek hak budur. Yani bir çeşit, "cellatlar arasından ipi çekecek olanı seçme hakkı".

"Mülk sahibi sınıf doğruya bütün yurttaşlara tanınan oy hakkı aracılığıyla hüküm sürür. Ezilen sınıf, yani gerçekte proletarya, kendini kurtarmak için yeterince olgunlaşmadıkça çoğunlukla, var olan toplumsal rejimi mümkün tek rejim olarak düşünecek ve siyasi bakımdan

söylemek gerekirse kapitalist sınıfın kuyruğuna takılacak, onun aşırı sol kanadını teşkil edecektir. Ama kendini kurtarmakta daha yetenekli bir duruma geldiği ölçüde, proletarya ayrı bir parti teşkil eder ve kapitalistlerin temsilcilerini değil kendi temsilcilerini seçer." (Engels, -Ailenin Özel Mülkiyeti ve Devletin Kökeni)

Parlamentonun niteliğine ilişkin bu gerçekler, sosyalistleri, burjuva parlamentosu seçimlerine ilgisiz bir duruma sürükleyemez. Tam aksine böylesine seçim ortamlarını, parlamentonun niteliğini deşifre etmek üzere, parlamentonun kendi, kürsüsünü bile kullanarak yararlanırlar.

Türkiye ve Kürdistan'da bugüne değin yapılmış bütün seçimlerde sosyalist hareketler üç ayrı tutum benimsedi.

1- Sağ bir politika izliyerek hemen her seçimde ve her konuda sosyal demokrasinin kuyruğuna takılan sol.

2- Her türlü demokratik mücadeleyi reddeden "sekte" sol; ki bu kesim kendisini "müzmin boykotçu" tavrı ile gösterir.

3- Cılız da olsa, gündemi belirlemede sesi en az çıkan da olsa, somut koşulların somut tahliline göre bağımsız tavır belirlemeye çalışan sol.

Seçimlerde sosyalistler öncelikle somut durumu tespit ederler. Kendi tutumlarını somut duruma bağlı olarak belirlerler. İktidar mücadelesinin olgunlaştığı anda, kitlelere seçimlere katılmayı

önermek gericilik olacağından boykot taktiğini gündeme getirirler.

Kitleler iktidar kapısına dayanmamışlarsa sosyalistler boykot tavrını benimsemezler. Seçimlere katılıp seçim platformunu kullanmaya çalışırlar. Bu durumda gündemi belirleyen burjuvazi olsada geniş yığınları yakından ilgilenirdiği için sosyalistler, seçime katılmanın biçimi konusunda tavrını açıklamalıdır. Katılma taktiğinin kendini dışı vurma; aday çıkarabilecek yerde kendi adaylarını, aday çıkaramadığı yerlerde desteklenebilecek aday varsa, onları ilkel desteklemek. Bunların olmadığı durumlarda “boş oy” kullanmak. Ayrıca sosyalistlerin örgütlülüğünün çok düşük olduğu durumlarda yalnızca, teşhire yönelmek ve boş oy vermek en doğru tavrıdır.

Görüldüğü gibi birbirinden tamamen farklı iki somut durum sözkonusudur. Birincisi, işçi sınıfının ve diğer emekçilerin iktidara aday olduğu ve burjuvazinin kendi “çözüksüzlüğünden” kurtulmak için seçimi dayatarak, manevra alanını genişletmeye çalıştığı durumdur. Bu dönemlerde başvurulacak genel taktik boykottur. “Boykot iktidar için silahlı mücadeleye derhal geçişin koşulları elde bulunduğu zaman caizdir”.

Boykotta amaç olgunlaşmış mücadeleyi bir üst aşamaya (silahlı savaşım veya toplu ayaklanma gibi) yükseltmektir. Bu aşamada en başta parlamento olmak üzere düzenin tüm kurumlarını ve çalışmalarını reddetmek ve sabote etmek amaçlanır.

Düzen içi umutlar sürmeye devam ediyorsa; tarihsel olarak ömrünü doldurmuş, ama milyonlarca işçi ve emekçi parlamentodan henüz umudunu kesmemişse, yani parlamento siyasal olarak zamanını doldurmamış ise doğru taktik seçimlere katılma taktiğidir. Her iki genel taktikte de esas nokta; burjuvazinin seçimlerle hedeflediklerini boşa çıkartmaktır.

Buraya kadar anlatıklarımıza kimsenin itirazı olduğunu sanmıyoruz. Sorun bu genel perspektifin ışığında, Kürdistan ve Türkiye'nin özeline somut durumları tespit ederek belirlenecek taktikleri yakalamaktır. Türkiye'deki burjuva partilerinin konum ve politikaları nedeniyle; ANAP, SHP, DYP, DSP, RP ve MÇP gibi partilere oy vermek demek burjuvazinin balyozunu, sopasını kimin tutacağını belirlemek anlamına gelir.

İşte burjuvazinin hizmetkarlığına aday olanların gerçek yüzü: “Çağ atlıyorum” diye ileri sürülen politikaların tıkanması sonucu, “yeni dünya düzeni” içinde yerini sağlam tutmak isteyen Özal; Erken seçime kısa bir süre kala, “yeni” “yıpranmamış” bir çehreyle ve bir dizi vaadle Mesut Yılmaz'ı ileri sürüyor.

12 Eylül öncesinde işçi sınıfı, Kürt halkı ve tüm emekçilere düşmanlığı tes-cilli olan, 24 Ocak politikasının ilk uygulayıcısı Demirel; 87 genel seçimlerinde kendine konan yasak kalkar kalkmaz “Türkiye yasaksız bir ülkedir” demişti. Şimdi “kurtarmak” için oy istiyor. Nasıl kurtardığını hepimiz biliyoruz.

Sosyal demokratiği bile tartışma

konusu olan SHP, reformist bir işçi partisi olmaktan çok uzaktır. Tam bir burjuva partisidir. HEP yönetimini saflarına katarak, Kürtlerden gelen oyları almayı hesap etmiştir.

Anti-komünist anti-kürt ve Amerikancılığını sağ partilere kadar bile demojik düzeyde gizleme gereği duymayan Ecevit ve partisi; sol görünüp sağ vurmaya devam ediyor.

RP, MÇP ve İDP dinsel-gerici ve ırkçı-faşist rollerine uygun davranıyorlar.

Kürtlerin, ezilenlerin sesi olacağını söyleyen HEP; kendisine bir ölçüde umut bağlayan kürt halkından çok, milletvekilliği koltuğu sevdiğini gösterdi. HEP, yasaklı olmasını gerekçe göstererek mücadeleye ihanet etti. Bir kez daha anlaşıldı ki, Kürt ulusunun kurtuluşu, kendini, ezen bir ulusun düzeni içinde yer tutmaya çalışan bir politikanın arkasında olmaz.

SP, işçilerin devrimci ve bağımsız politikasını temsil etmemektedir. Halk iktidarının, mevcut seçim sistemi içerisinde, meşru yollarla kurulabilmesi mümkün olabilirmiş gibi göstermektedir.

Bugün işçi sınıfı ve emekçi yığınları politik sahada temsil edecek bir siyasi güç yoktur. Sol blok veya bağımsız aday çıkaracak gruplar sınıf mücadelesini etkileyecek bir güce sahip değiller; dahası yeterince bağımsız aday çıkaracak ve etkili bir seçim propagandası yürütecek güce ve örgütlülüğe sahip değildirlir.

Ne yazık ki, Türkiye'de de henüz bir işçi sınıfı partisi yaratılamamıştır.

Dolayısı ile sosyalist hareketin politik arenadaki etkinliği çok zayıftır. Hem legal, hemde illegal alanda bu durum çarpıcı olarak görülür. Bu günkü seçim ortamında sosyalistlerin yapabilecekleri ve yararlanabilecekleri çok şeyler olduğu halde doğru dürüst bir şey yapılmamaktadır. Bu iki şeyden kaynaklanır:

Birincisi; yukarda da belirttiğimiz gibi Türkiye sosyalist hareketi örgütsüz ve güçsüzdür. İkincisi; Türkiye sosyalistleri illegal temeli koruyarak legal platformdan yararlanmasını bilmiyorlar.

Ya tam legallaşıyorlar, dolayısıyla reformist oluyorlar, ya da illegal kalıp marjinalleşiyorlar. Bu durum dogmatizm ve kalıpcılığın ürünüdür. Geçen seçimlerde sosyalistler bazı bağımsız adaylar göstermişlerdi. Bu başlangıç için umut vericidir. Ancak iyi çalışılmadığı için istenilen verim alınamamıştır. Bu durum bize şunu gösteriyor. Doğru tavır belirlemek yetmez, aynı zamanda o tavır hayata geçirmek gerekir.

Bu seçimlerde de sosyalizmin ve devrimin propagandasını yapmak ve geniş kitlelere ulaşabilmek için bağımsız sosyalist adaylar göstermek gereklidir. Ancak daha örgütlü ve disiplinli çalışmak gereklidir. Çalışmada, çok oy almaktan öte kitlelere gerçekleri yaygın olarak açıklamak hedeflenmelidir.

Kürdistan'a gelince: Kuzey Kürdistan'da özel savaş bütün hızıyla sürüyor. Kürt halkının mücadelesinin ulaştığı boyut sömürgecileri fazlasıyla rahatsız ediyor. Mücadele sömür

düzenine alternatif olma ihtimalini taşıyor. Sömürgeciler bu ihtimalin gerçeklik haline dönüşmesinden korkuyor. Seçimler böyle bir korkunun da ifadesi. Düzenini sürdürmekte zorlanan sömürgeci burjuvazi, seçimlerden ihtiyacı olan taze kanı almak isteyecek; iki yüzlülüğünü aldatmacalarını yeni bir yüzle maskeliyerek asıl hedefi olan, Kürt halkının ve işçilerin mücadelesini bastırmak ve devrimci güçleri geri püskürtmek için çalışacaktır.

Bütün partiler Kürt halkının oylarını özellikle hesaba katıyor. Ülke ve bölge barajlarının çok hassas dengelere göre belirlendiği bu seçim sisteminde; 4 milyon Kürt seçmenin oyu çok önem arzettiği ortada. Bu oylar şimdiye değin resmi partilere gidiyordu. Kemalist resmi ideolojinin tutunacak dalı kalmadı. Kürt halkının gelişen özgürlük mücadelesi HEP'i resmi ideolojinin dışına zorladı. Özal HEP'in kurulmasına; Türk burjuvazisinin, Kürt halkının özgürlük mücadelesini denetim altında tutabilmesi için izin vermişti. Bilindiği gibi 1 milyar lira yardım da yapıldı. Ancak bugün sömürgeci baskının yoğunluğu ve kitlelerin mücadelesi HEP'i öylesine zorlamıştır ki, burjuvazinin ayağına dolanmıştır. Geline aşamada HEP'in tek başına seçime girmesi, aynı zamanda Kürt ulusal hareketinin siyasi varlığında Türk ve dünya kamuoyunda somutlanması olacaktı. TC buna izin veremezdi. Bunun yanında HEP ve onu destekleyenler de bağımsız bir rotada ilerleme konusunda kararlı ve cesur

değildiler. Bu iki yaklaşım SHP-HEP ittifakının koşullarının oluşmasını sağladı.

Seçim dışı tutulmak isteyen elbette HEP değil HEP'in tabanıdır. HEP devrimci bir parti değildir. Burjuva milliyetçi bir partidir. Ve objektif konumu itibariyle, Kürt halının ulusal uyanışının devrimci bir kanala akmasını engellemekle görevlidir. Nitekim SHP ile itifaka girmesi ile bu misyonunu açık olarak yerine getirmiştir.

PKK, SHP-HEP ittifakını desteklemiştir. Bu tutum; Kürt halkının bağımsız politikasının yokedilmesi ve Kürt özgürlük hareketinin burjuva partilerine bağlanması anlamına gelir. Bu politika, kendini özgürlük hareketinin temsilcisi olarak kabul ettirmeye çalışan -ki bu burjuvazinin olduğu gibi, devrimci solun birçok kesimi tarafındanda kolayca kabul görüyor- PKK önderliğinin düzen sınırlarına kaymasının adımlarındandır. Bugün silahlı mücadeleyi yürütüyorsa, bu siyasi anlamda en devrimci olduğunu kanıtlamaz. Aksine PKK siyasi reformlardan yanadır ve silahı bırakmaya hazırdır. PKK'nın varlığı, daha doğrusu bugünkü görünümü çıplak devlet terörünün şiddetine dayanıyor. Kürt halkının TC devletinin zulmünden kaçışı onu PKK seçeneğine yöneliyorsa, bu Kürdistan'da enternasyonalist-komünist bir devrimci-işçi partisinin yokluğundandır. PKK, burjuvazinin taviz vermesini beklemektedir. Türk burjuvazisiyle iyi bir pazarlık yapabilmek için sansasyona dayalı eylemler (turist

kaçırma, valiliklere saldırma vs.) yönelmektedir. Bu sayede masaya oturmak istemektedir.

Milliyetçi PKK önderliği; millî baskıyı, sınıf mücadelesiyle değil, Kürt burjuvazisiyle ittifak halinde ve yeni sınıf ayrıcalıkları yaratacak bir devrimle - bunları reformla da yapabilir- ortadan kaldırmaya çalışıyor.

Emekçi sınıflara dayanmayan küçük burjuva milliyetçi bir önderliğin gücü ne olursa olsun, varacağı yer siyasi reformlardır. Ancak işçi sınıfı içinde çalışan, işçi sınıfı temelinde yükselecek bir önderlik burjuva milliyetçiliğine taviz vermez, burjuvalarla siyasi reformlar üzerinde pazarlıklar yapmaz. Devrimci bir enternasyonalist-komünist önderlik; sömürü düzenini hedefler, işçi sınıfının kurtuluşuna kadar savaşı.

Kürdistan'da bugün herkesi aşan bir ulusal mücadele var. Kürdistan işçi sınıfı da siyasal bir önderlikten yoksundur.

Kürdistan'da kitleler Türkiye'den farklı olarak, parlamentodan fazla umutlu değiller, ancak genel eğilim boykotu gerektirecek düzeyden de uzaktır. Özellikle silahlı mücadeleyi yürütmekte olan PKK'nın SHP-HEP ittifakını desteklemesi, bir blok oluşturmanın gerçekleşmesini engellemiştir. Kürdistan sosyalistleri Türkiye'ye oranla kitlelerden ileri düzeyde destek görmektedirler. PKK tabanının bir kısmında da SHP-HEP ittifakından çok, bağımsız adayları destekleme eğilimi ağır basmaktadır. Bu yüzden de Kürdistan sosyalistleri bağımsız sosyalist aday çıkarmalıdır, bağımsız sosyalist aday çıkaramadıkları yerlerde başka bağımsız, demokrat-yurtsever-devrimci adayları desteklemelidirler. Bu imkan da yoksa boş oy vermelişlerdir.

5 Ekim 1991

SEÇİM SONRASINDA TÜRKİYE VE K. KÜRDİSTAN

M. Zilan

20 Ekim erken genel seçimi burjuvazinin bunalımının bir hayli derinleştiği bir anda yapıldı. Aslında erken yapılmasının nedenide burada yatar.

Elbette seçimler burjuva düzenin birer oyunundan öteye gitmez. Ancak bu oyunlar uygun şartlarda sahlenmezse, tatsızlık ya da fiyasko ile sonuçlanabilir. Türk burjuvazisinde uzun süredir seçimleri gürültüsüz, patırtısız atlatabileceği zamanı kolluyordu. Özellikle ANAP için uygun seçim zamanını seçmek hayati bir önem taşıyordu. Çünkü; uzun yıllar iktidar partisi olan ve burjuvazinin en sadık, en saldırgan hizmetkârlığını yapan ANAP, bir hayli güç kaybetti. Dolayısı ile gücü sıfırlanmadan bir erken seçim yapmak ANAP'm başlıca amacıydı.

Nitekim seçim sonuçları ANAP için zafer sayılmasa da, ağır bir yenilgi de sayılmaz. Hatta bu şartlarda birazıcık başarılı sayılabilir. ANAP, DYP'den

sonra ikinci parti olabilmıştır. SHP ise iyice gerilemiş ve üçüncü parti olmuştur. Seçim sonucunun dikkati çeken en önemli gelişmesi RP, MÇP ve IDP ittifakının %17'lere varan oy potansiyeli ile meclise girmesidir.

Seçim sonuçlarına bakarak Türkiye ve Kuzey Kürdistanla ilgili bazı sosyal, ekonomik ve politik sonuçlar çıkarabiliriz. Kesin olan birşey varki; Türkiye ve Kuzey Kürdistan'daki seçimler, bu ülkelerdeki sınıf mücadelesinin düzeyini gösteren bir barometredir. Ancak seçimler yinede güncel taktik bir öneme sahiptirler. Her ne kadar seçimlerden stratejik anlamda dersler çıkarabilir, yararlanabilirsek, seçimlerden çok ilkesel tespitlere varmamız mümkün olmaz. Çünkü, seçimlerde önemli faktörlerden biride; seçmen kitlesinin o andaki ruhi motivasyonudur. Bilindiği üzere bu motivasyon daha çok seçim tarihine yakın

günlere sıkıştırılmış, yoğun propaganda ve aldatmaca operasyonlarınca sağlanır. Dolayısı ile, seçim sonuçlarını, toplumsal yapının gerçekliğini göz önünde bulundurarak değerlendirmek zorundayız.

Seçim sonuçları şu noktayı önplana çıkarıyor.

-Kürdistan'da seçmen kitlesinde sola kayma olurken, Türkiye'de sağa kayma vardır. "Sosyal Demokratlar"ın toplam oyları % 32 civarındadır. Sağ oylar ise, % 68 civarındadır. 1980 öncesinde, CHP tek başına % 40'ın üstünde oy alıyordu. Normalinde de bu oyların zamanla artması gerekir. Ancak sonuç tam tersini gösteriyor. Düşen yalnızca "Sosyal Demokratlar"ın oyları değil, aynı zamanda sosyalistlerin ve diğer devrimcilerinde kütle üzerindeki etkileri, dolayısı ile seçim platformundaki performansları da düşmüştür.

Bu sosyal olgunun nedenleri nelerdir ?

Elbette bu düşünüş bir ayda hatta bir yılda gerçekleşmedi. Dolayısıyla, düşünüşün nedenin biraz gerilerde aranmalıdır.

1- Bu gerçekliğin bizi götüreceği nokta 12 Eylül askeri-faşist darbesi olacaktır. Darbe sonrası her türlü ilerici-demokratik harekete karşı büyük sindirme-yoketme operasyonları gerçekleştirildi. Devrimci sosyalist ve her türlü sol oluşum adeta preslendi. Örgütlenmeleri ve çalışmalarını daraltıldı. Boşalan alanlar gerici-faşist örgütlenmelerce dolduruldu. Böylece genel olarak sol hareketin yayılması engellenmiş oldu. Dahası çalışma alanı

daraltıldı. Bu durum Özal yönetimi döneminde de sürdü.

Bilindiği üzere "sosyal demokratlar"ın oyları daha çok sosyalist, ilerici düşünceden etkilenen, ancak çeşitli nedenlerle sosyalist-devrimci örgütlere katılmayan veya katılıpta daha sonra ayrılan kesimlerden oluşuyor. Kısacası, "sosyal demokrat"ların oylarının artması için devrimci ve sosyalist hareketin faaliyetleri zorunludur. Ancak bu kesimler halk içerisinde örgütlenme ve propaganda yapabilir. Sosyal-demokratlar ise yasal plandan yararlanıp bu propagandanın bazı ürünlerinden faydalanırlar. Ancak yukarıda da belirttiğimiz gibi; 12 Eylül'le birlikte sosyalist hareketin ilerlemesi durunca, "sosyal-demokrat"ların oyları da düşmüştür. Bu durum genel olarak solun gerilemesine etki eden beşlika faktördür.

2- Gerilemeye etki eden bir faktörde; Türkiye'deki sosyal-demokrat"ların çağdaş anlamı ile sosyal demokratlık düzeyine ulaşamamalarıdır.

Hem örgütsel yapı, hem de anlayış olarak Türkiye'deki "sosyal-demokrat"lar bir hayli ilkeldirler.

Bilindiği üzere Sosyal-demorasi, burjuvazi ile proletarya arasında uzlaşmaz zeminine oturmuştur. Sosyal-demokrasi kapitalizmin vahşi yanlarını törpüler, proletaryanın ve diğer emekçilerin kapitalist düzen içerisinde mümkün olduğunca geniş haklar elde etmesine çalışır. Bu yanı ile emekçi sınıfların sempatisini kazanır. Düzeni koruduğu içinde burjuva sınıfının "haklı" beğenisini kazanır. Ancak emekçi

sınıfların yeterince tatmin edilmesi ve yönetime geldiklerinde "sosyal-demokrat"ların gerekli manevraları yapabilmesi için, güçlü ve istikrarlı bir ekonomik ve siyasi yapı zorunludur. Bu da ancak ileri kapitalist ülkelerde mümkündür.

Kısaca "sosyal demokrat" hareket gerçek anlamda amacına ancak ileri burjuva demokrasilerinde kavuşur.

Türkiye ve Kürdistan'da ise "sosyal-demokrasi" yine emekçi sınıfların umutları üzerine politika yapar ve çelişkilerin yumuşatılması görevini üstlenir. Ancak bu misyonunu tam anlamı ile yerine getirecek olanaklara hiç bir zaman kavuşmaz. Çünkü, Türkiye orta gelişmişlik düzeyinde bir kapitalist ülkedir. Emperyalist-kapitalist ülkeler düzeyinde bir sermaye birikimi Türkiye'de yoktur. Bu durumda "sosyal-demokrat"lar iş başına gelselerde, emekçilerin umutlarına karşılık veremezler. Bu durum onları diğer burjuva partilerinden farksız kılar.

20 Ekim seçim sonucunda DYP ile SHP'nin koalisyon yapması bu durumu kanıtlar.

Ayrıca yerel yönetimlerin çoğunu elinde tutan SHP, icraatı ile diğer burjuva partilerinden hiç farkı olmadığını bir kez daha göstermiştir. Görülmüştür ki, "sosyal demokrat" yerel yönetimlerinde ne halka yansıyan bir "sosyal" politika, ne de "demokrasi" vardır. Rüşvet, adam kayırma, görevi ihmal aynı hızla devam ediyor.

SHP kendi içinde de son derece çirkin

hizip çekişmeleri yaşıyor.

Bütün bunlar "sosyal demokrat" hareketin gerçekte kötü bir burjuva seçenек olduğunu gösteriyor. Gözü dönmüş Türk tekelci burjuvazisi, tutarlı bir "sosyal-demokrasi"nin oluşmasına bile izin vermiyor. Daha doğrusu sömürüyü gizlemeyi ve emekçilere kısmi haklar vermeyi bile düşünmüyor.

HEP-SHP İTTİFAKININ SONUÇLARI

İttifak Kürdistan'da SHP'ye önemli ölçüde oy kazandırmıştır. Ancak batıda şovenizm Türklerin SHP'ye oy vermesini engellemiştir. Yani SHP'nin oyları batıda düşüş, Kürdistan'da artış göstermiştir. Bugün parlamentoda SHP listelerinden seçilen 20'den fazla HEP'li milletvekili vardır. Aslında HEP'in seçime sokulmaması, dolayısı ile HEP'in SHP ile ittifaka gitmesi, daha çok HEP yönetimine yaramıştır. HEP, seçime girebilseydi büyük bir ihtimalle milletvekili çıkartamazdı.

PKK, çeşitli vesilelerle HEP-SHP ittifakını desteklediğini açıklamıştır. PKK'nın amacı bölge oylarını mümkün olduğunca HEP'te toplamak, buna bağlı olarak mümkün olduğunca çok sayıda HEP'li milletvekilini parlamentoya sokabilmektir. PKK, bununla kamuoyuna vermek istediği mesaj şuydu:

1- Biz siyasi bir gücüz ve bölge halkının desteğine sahibiz. Yani Kürtlerin temsilcisiyiz.

2- TC devleti ile her alanda; görüşmeye, ilişkileri geliştirmeye hazırız. Yani

“süz bir adım atın biz iki adım atalım” anlayışını pratiğe dönüştürmeye hazır olduklarını iletmeği.

PKK, belli ölçüde bu hedeflerine ulaşmıştır. Dolayısıyla, bölgede belli ölçüde etkinlik kurduğunu göstermiştir. Ancak görülmüştür ki, PKK, ulusal çapta bir etkinliğe sahip değildir. Nitekim böyle bir etkinliğe sahip olsaydı bu şekilde seçime girmez, halkın sömürgecilikten tam olarak kopması ve devrimci durumun olgunlaştırılması doğrultusunda adım atardı.

Ayrıca oluşturulacak bir parlamento grubu siyasi anlamda PKK'ye hiçbir şey kazandırmaz. Çünkü, parlamento grubu, Kürt kimliği konusunda bile ne kadar tutarsız olduğunu daha yemin töreninde göstermiştir.

Pragmatizm kısa vadede çok akılcı ve pratik gözükabilir. Evet, yara sıcakken ağrımaz. Ağrı yara soğuduktan sonra hissedilir. İşte pragmatizmin etkisi de ancak stratejik görevler dayattığında hissedilir. Halkı burjuvazinin seçim bulvarlarında koşan atlar gibi oradan oraya dolaştırmak, belki “reklam” açısından yararlıdır, ancak ulusal ve toplumsal devrim açısından çok zararlıdır. Gerçektende askeri radikalizm her zaman siyasi radikalizme denk düşmüyor.

DYP-SHP KOALİSYON HÜKÜMETİ

Bu hükümet merkez sağ ile merkez “sol”un ittifakı ile oluşmuştur. Gerçektende her iki kesimin programları birbirine bir hayli yakındır.

Demirel başkanlığında kurulan hükümette 20 DYP'li, 12 SHP'li bakan yer almaktadır. Ancak hükümet sorumluluğunun eşit olduğu söyleniyor.

Açıklanan hükümet programı belli ölçüde 12 Eylül enkazının restore edilmesini hedefliyor. ANAP tarafından güntümüze kadar işletilen 12 Eylül kanunlarının faşist niteliği iyice açığa çıkmıştır. İşçilere karşı açık tavır, öğrenci gençliğin polis zoru ile sindirilmesi, Kürt halkına uygulanan barbarlık, özgürlük mahkumlarına yapılan işkenceler, hayat pahalılığı, bütün bunlar 12 Eylül faşizminin ve onun uzantısı ANAP yönetiminin gözle görülen icraatlarıdır. Ancak, gerek içte gerekse dışta oluşan demokratik muhalefet, TC devletini bu konuda bir hayli zor duruma düşürdü.

İşte yeni hükümet şimdi bu kötü imajı silmek, biraz olsun kitleleri rahatlatıp, yumuşatmak ve dünya kamuoyunda oluşan imajı değiştirmek istiyor.

Nitekim hükümet programı, burjuva düzeni içerisinde kısmi bazı iyileştirmeleri ön görüyor. İyileştirmeleri şöyle bir sıralarsak:

-Anadilde konuşma hakkı; tarihin ve kültürünün araştırılıp geliştirilmesi hakkının tam olarak sağlanacağı söyleniyor.

-Sansür; sürgün yasalarının kaldırılması düşünülüyor.

-Göz altında avukat bulundurulması.

-Memura sendika hakkı verilmesi.

-Koruculuk ve bölge valiliğinin gözden geçirilmesi düşünülüyor...

Bütün bu vaadlerin ne kadarının gerçekleşeceği belli olmadığı gibi, gerçekleşeceği tartışma götürür. Ancak yine de bugünkü durumdan daha ileri koşuların oluşacağı bir gerçektir. Çünkü TC devleti sıkışmıştır; daha büyük tehlikeleri atlatmak için bazı adımları atması ya da atıyor gibi görünmesi gerekir. Son olarak Eskişehir Özel Tip Cezaevinin boşaltılması bu konuda bize bir fikir veriyor.

Fakat şunu unutmamak gerekir. Hak verilmez alınır. Bu gün bu haklar veriliyorsa, sömürgeci TC devleti ve hükümeti istiyor diye değildir. Tam tersine halk burjuvaziyi zorladığı içindir. Memurlar sendika hakkını aslında ANAP döneminde mücadele ederek almışlardır.

Bu durumda görevimiz halkın bütün bu vaadlere kanarak devlete ve burjuvaziye gittikçe umut bağlamasını önlemektir. Diğer yandan, bu vaadlerin yerine getirilmesi için propaganda ve ajitasyonu yükseltmektir.

YENİ HÜKÜMETİN KÜRDİSTAN'A DÖNÜK PLAN- LARI

Koalisyon hükümeti Kürdistan konusunda, özünde eski hükümetlerden farksızdır. Ancak bu hükümetin, bazı farklı uygulamaları, olabilir. Bu dönemde burjuvazide taktik değişikliğine gitmek istiyor.

Şu ana kadar uygulanan taktik; TC'nin geleneksel kemalist politikasının devamıdır. Yani; gerillaya karşı şiddetli saldırı, halka karşı yoğun sindirme

baskısı, asimlasyon ve sürgün idi. Siyasi planda ise, Kürt ulusunun inkarnası dayanıyordu.

Kısaca, TC devleti her zaman olduğu gibi, çözüme askeri şiddetle ulaşmayı amaçlıyordu. Bundan sonrada Kürdistan'a yönelik politikalarının temelinde askeri çözüm yer alacaktır. Yani gerillanın imhası için savaş sürdürülecektir. Hatta bu daha profesyonelce yürütülecektir. Nitekim hükümet programında "ordu mevcudunun düşürülmesi, ancak hem teknik, hem de eleman açısından çevik ve daha etkili hale getirilmesi" hedeflenmekte. Yine hükümet programında "bölge halkına karşı şefkatli davranılması ama, devlete uzanan elinde kırılması" da öngörülmüştür. Bundan şu çıkar: Halkın tümüne rastgele baskı yapılmayacak, özel hedefler seçilecek ve onlara yönelinecek. Bundan amaç; halkın devlet baskısından bıkararak gerillaya destek vermesini önlemek ve devletin son yıllarda yitirdiği destek-güveni yeniden sağlamaktır. Bu süreçte devletin halk arasında geniş bir istihbarat ve işbirlikçi ağı oluşturacağı mutlakur.

Bu durumda biz Kürdistanlı devrimci-sosyalistlerin tavrı ne olmalıdır?

Öncelikle askeri çalışma hiçbir şekilde savsaklanmamalıdır. Ancak yeni duruma bağlı olarak, barışçıl ve yasal mücadele olanaklarında sonuna kadar kullanarak, halk arasında politik mücadeleyi yaygınlaştırmak için çalışmalarımıza hız vermektir. Askeri mücadeleyi bu aşamada politik mücadelenin belirleyiciliği altında yürütmek durumundayız.

Yeni dñnemle birlikte Türkiye ve Kürdistan proletaryasının aktivitesinde artacağını söyleyebiliriz. Her iki ÷lkede enternasyonalist temelde gelişecek işçi sınıfı hareketleri, halklarımızın kurtuluşu için bir güvence oluşturacaktır.

Günümüzde enternasyonalist dayanışmanın yükseltilmesi daha da büyük bir öneme sahiptir. Çünkü son aylarda Kürdistan'daki gerilla hareketleri ve bir bütün olarak Kürt ulusal hareketi karşısında, Türk şövenizmi hortlatılıyor. Bu politika ile Türkiyeli emekçi yığınlar, Kürdistanlı emekçi yığınlarına karşı kışkırtılıyor.

Meclisteki yemin töreni ve önceki cenaze törenlerinde Kürtlere karşı düşmanlığın düzeyi daha da iyi görüldü.

Ülkücüler bugünlerde Kürtlere karşı "vurucu tim"ler oluşturmaktan bahsediyor.

Bu durumda özellikle Türk sosyalistleri ve öteki devrimcileri şövenizme karşı mücadeleyi daha da yükseltmelidirler. Türk, Kürt ve diğer halklarının kardeşliği ancak bu çabalarla sağlanabilir.

20. Kasım 1991

GENEL SEÇİM SONRASI POLİTİK GEREKSİNİMLERİMİZ

Demir

Bir

Çokşeyin, hiçbir halüsinasyona olanak tanımadığı Türkiye'nin "kesin"liklerinden ve bıçağın sırtındaki netliğinden öğrenmemiz gereken şeyler var. Öncelikle, Radikal sosyalist politikalar bağlamında, birçok şeyin giderek azalan sayıların sorunu olduğu Türkiye'de, artık "genel demokrat"lıktan, "sivil toplum"cu beklentilerin düzen içi illegal "umut"larından kurtulması gibi.

Bu önceliğin bilincinde olursak, radikal sosyalistlerin yalnızlıklarına alışması gerekiyor. Yani yeniden kazanmak, Bugündeki yalnızlığın diyeti olarak, birçok şeyi kaybetmeyi göze ala-

bilmek yanında açık ve radikal konulara sıcırya bilmekten geçiyor.

Evet, seçim öncesi çok şey zordu. Seçim sonrası daha da zorlaşıyor. Zorun daha çetrefilleştiği gidışat içinde ise, girift gibi görünen çok şeyde, yalın gerçeğine sarılarak "basit"leşiyor. Bir çok şeyi nihayetinde bu "basit"liği ile düşünmek ve çözümllemek ise, gereksiz manüpülasyon ve halüsinasyonların sonu oluyor.

Ayrıca ekliyelim: Mediokrasi "Tarihin sonu"nu ilan etmişken; bunu ilan edenlere ve kabullenenlere, tarihten ve gelecekten sözetmenin bir yararı olmadığı meydanda. Düşünüyorm da, durmadan "dersimiz tarih, gerçek, güzel ve insana ait" olan deyip durmanın, fazlaca bir geçerliliği

olmuyor. Onun içindir ki ifade ettiklerimiz, yorgunluktan "bitip" düşen reformistlere ya da SHP "M-L"lilere (!) hitap etmeyi hedeflemiyor.

İKİ

Türkiye'deki 20 Ekim 1991 erken genel seçimleri ve sonuçları, radikal sosyalistlere, Belirsizliklerle çitişmiş pratik bir çözümsüzlüğün sosyalizme ait olmaması gerektiğini bir kez daha öğretti.

Etkin ve özerk bir özne olma şansımızın elimizden alındığı verili egemenlik koşullarında, *Pratikleştirilemeyen* radikal sosyalist "ben"imizi giderek simgeleşiyor. Simgeleme yetkisini tekelinde tutan egemenler ise, "ben"imizi otomatige bağlanmış ve hiçbir işlevselliği olmayan bir nesne olarak adlandırılıp, devre dışı bırakılabiliyorlar. Böylelikle resmi ideolojinin eşitsizlik payandalarıyla edilgen simgeler olan "ben"imiz, Devrim ve işçi sınıfına ait olmaktan çıkan Teorist bilmece dizini olup çıkıyor.

Böylelikle, sosyalist saflardan egemen olan başkalaşım ve yabancılaşma da, tahripkar sonuçlarıyla devreye giriyor. Sosyalizmin sonsuz gerçekleşme seçenek-lerinden uzaklaşarak, tek boyutlu edilgen ve marjinal insanlar olup çıkıyoruz.

Bunu seçimlerle ve sonuçlarıyla bir kez daha gördük, yaşadık. Belirsizliklerinin hırgürü, açmazları ve çözümesi içinde debelenen Türkiye: Söze bir varmış bir yokmuş

diye başlanan. Uykusunun derin. Yağmurlarının nereye yağacağı kestirilemeyen bir ülke olup çıktı. Ülkede korkunç illüzyonlar yaşandı. Çok şey aslı olmayan ve bir "gibi"ler de ifadesini bulur oldu. Aldatmaca ve kaçış dört bir yanı sardı.

İşte seçim sonuçları ! "Sol"suz ülkede sağın alternatifi yine sağ'ın türevleri olabiliyor. Köktenci hareket yükseliyor. Köktenci hareketin "ilerlemeci" misyonerlik demogojileri yoksulları kucaklayıp, falanjist motivasyonlarla toplumun gündemine girebiliyor.

Sonra da, alt-emperyalistleşen (1) büyük sermayenin tüm ekonomik sorun ve tahribatlarına rağmen (2), çok yönlü saldırısı seçim öncesindeki senaryolarını (3) yaşama geçirebildi. Büyük Türk şövenizmi körüklendi; Kürt sorununun "çözüm"ünde geleneksel politikalarını, yeniden gündem maddesi yapılabildi. (4)...

Ve denilebilir ki; D.T.K'nın devası güçlü devletin ideolojik ve cebri baskı aygıtlarıyla; kendinden değil, kendi için seçmen oluşmasını engelliyebildi. "Sol"u olmayan sağ'a da, "Pirus zafer"i ile rejimin taşeronluğuna devam "yetkisi"ni alabildi. Ya da Eylülist depolitasyon ve aşırı sağcılığın yoğunlaştırılması operasyonları; kitle kültüründe siyasal katılımı sağ'ın çeşitli kanallarına aktırmayı başardı...

Bunlar işin bir yanı. Bu bağlamda da Türkiye'de tekerci siyasalların gücünün küçümsenmemesi gerekiyor.

ÜC

Sorunun öbür yüzüne geçsek: Öncelikle, 20 Ekim 1991'deki "yalapşalap" seçim, SHP "M-L"liler (5) ve "sivil toplum"cular dışında, hiç kimseye umut vermedi. Hatta radikal sosyalistlerin ifade ettiği gibi, yapılmadan da eskidi. Sonuçta da, 20 Ekim 1991 seçimlerinin sonuçlarıyla da, (kazanana kim olursa olsun) içinde debelenen çıkarıcı ve bencil kapitalist 'kaos'u ve çöremeyi daha da çaplandırdı. Toplum düzlemindeki tahribatları ise, çoğalarak sürdürecektir olan dinamiklere ivme kattı...

Örneğin, 'Yüksek Planlama Kurulu'nun 1992 yılı kalkınma programı ve bütçe tasarısında, 1992'yi kemerleri sıkma yılı ilan edildi. Bunun önlemleri alındı. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı Rona Yırcalı 1992 ile birlikte "zor bir döneme girildiğine" dikkatleri çekti. (Cum. 17.10.91) Ayrıca patronların % 49,3'ü ekonominin kötüleştiğini, % 15,7'si düzeldiğini, % 31'i değişmediğini ve % 4'ü de fikri olmadığını ifade etti. (Hur. 18.10.91)

Görünen odur ki: Yerli finans kapitalin 'asr-ı saadet' dönemi gerilerde kalacağı benziyor. Çünkü ne denilirse denilsin, seçime katılanlar burjuva partilerin hiçbirisi toplumun acil sorunlarına el atmadığı gibi, bu konuda da somut birşey önermedi. 20 Ekim 1991'e kadar (muammalarıyla!) "vaat" boldu. Ama bu vaat enflasyonun, 21 Ekim 1991 sonrasındaki fiiliyatı ya da geleceği yoktu... Düzen cephesi, aşırı sağcılığın yoğunlaştığı koşullarda, "eski tas eski

hamam" fasit dairesinde çırpınmaya devam ediyordu...

S. P'nin % 0,44 ve bağımsızların % 0,14 (1987 seçimlerinde % 0,04'dü) "etkin"liği dışında, "sol" diye birşeyin olmadığı bu seçimlerde, sağ'ın görünümünü şöyle oldu:

1-) ANAP: 1987 seçimlerindeki % 36,3'lük orandan % 23,9'a düştü. Eylülüst versiyonlu "yenilenmiş" ANAP, büyük kent merkezli seçim göstergelerine yansıdığı gibi (6), yeni tutuculuğu temsil ediyordu. Bir anlamıyla da Eylül'ün bugünde tabanı olabilen uzantısıydı.

Bu seçimlerden pekte yenilmiş olarak çıktığı iddia edilemezdi. Çünkü ANAP Marmara (% 26,1) ve Doğu Karadeniz'de (% 28,7) birinci parti olmayı başardı. Ege, Doğu ve Orta Anadolu'da ikinci parti oldu. İstanbul, Ankara'da birinci ve İzmir'de ise kıl payıyla ikinci parti olabildi.

ANAP'ta ifadesini bulan Eylül kökenli yeni tutuculuk, ne olursa olsun 'serbest piyasa'cı görüşleri ile, DYP üzerindeki şekillendirici bir etkinin sahibi olacaktır.

2-) DYP: 1987 seçimlerindeki % 19,1'lik oy oranını % 27,02'ye yükseltti. Akdeniz (% 34), Ege (% 32,8) ve Batı Karadeniz (% 32,2) bölgelerinde birinci parti oldu. Marmara ve Orta Anadolu'nun kimi yörelerinde ikinci parti oldu.

Geleneksel sağ'cı DYP'nin, emaneten aldığı ödünç oylarla ve "hoş" ama "boş" vaatleri altında ezilmeye adaydır. Yeni

tutuculuk ve köktendinci akım yakın gelecekte DYP'yi iyice hırpalamaya adaydır.

3-) RP'si İttifakı: Doç. Dr. Zehra İpşiroğlu'nun "köktendinci ve neonazi akımlar çok benziyor" diyerek iyi bir profilini çizdiği, % 16,8'lik (1987 seçimlerinde % 10,9'du) yükselen köktendinci RP'si ittifakı ise, Anadolu yoksulların manüpile edilmiş "sesi" olmaya yönelmektedir. Bu seçimlerde Erbakan'ın deyişii ile, "yanardağ gibi patlamıştır". Orta Anadolu yöresinde reel bir güçtür. Doğu'daki varlığı ise önemlidir.

Denilebilir ki, RP, MÇP ve İDP'si ittifakının seçim barajlarını güçbirliğiyle aşma stratejisi tam bir başarı sağlamıştır. Uygar, çağdaş ve ılımlı" bir imajı ileri sürerek, büyük parasal kaynak ve ideolojik enerjileriyle yürüttükleri faaliyetle "kutsal ittifak"; 1970'lerden sonra ki seçim desteğini, artırarak yeniden sağlamıştır.

RP'si ittifakının 4 milyon 121 bin 162 oyu vardır. Oysa 1987 seçimlerinde RP'si tek başına 1 milyon 717 bin oy toplamıştu. MÇP'nin aldığı oy 701 bin 538 ve İDP'nin de 196 bin 272'ydi. Yani 1987'deki tüm oylar 2 milyon 615 bin 215'di yani tüm oyların % 10,9'u. Bu ciddi bir artıştır. Örneğin İttifak; Konya, Karaman, Yozgat, Kayseri, Sivas, Kahramanmaraş, Gümtüşhane, Bayburt, Erzurum, ve Bingöl'de % 30'un üzerinde oy alırken; yine Çankırı, Sakarya, Kütahya, Kırıkkale, Kırşehir, Erzincan, Malatya, Adıyaman, Şanlıurfa, Muş, Ağrı, Bitlis, Siirt Tarbzon ve

Van'da da % 20 ila 25 oranında oy toplamıştır. Denilebilir ki, RP'si ittifakı islami cemaatların önemli bir bölümünün, bazı radikal grup ve kişilerini bağımsız müslüman aydınların desteğini kazanmıştır. İttifaka eklenen MÇP ise, iç hesaplaşmalarını belli bir süre için dondurabilerek, yeniden toparlanma imkanını yakalamıştır. İttifakın ciddi iç sorunlarına rağmen, onların kitle tabanı olan dinamiklerin düzensiz eğilimleri bağırında taşıyan bir geleceği vardır ve asla küçümsenmemelidir (7).

Küçümsenmemelidir ! Çünkü, kırın kente taşıdığı ve ÇÜRÜYEREK ARABESKLEŞEN Türkiye'de, DTK'nın kırsal kesimde korkunç bir hızla yoksullaştırdığı geniş kitlelerin elindeki biricik güç, içe dönük dinsel inanç ve geleneklerin tutucu ve birleştirci dinamiğidir. Din bu kesimler için sığınılacak bir inanç kalesi olması yanında, saldırgan bir savunma silahıdır da. Kaldı ki köktendinci hareketin, DTK'ya karşı, sözde "antikapitalist" yaygaralarıyla, ateşlemek istediği silahta budur.

Bu silahın demogojik malzemeleri ise şunlardır: "Uydu değil, lider ülke; montaj değil, hakiki sanayileşme; Batı kulüpçüülüğü değil, İslami bütünleşme; Avrupa para birimi (ECU) değil, İslam Dinarı; 12 AT ülkesi değil, 86 İslam memleketi; işkence ve zulüm değil, mutluluk ve saadet; esaret değil, gerçek özgürlük" (N. Erbakan, Cum, 25.10.1991)

"Türkiye'nin toprak bütünlüğü, mille-

tin bölünmezliği, Türk milletinin yüceliği hakkında ki inançlarımızda bir değişme zaten olmaz. Türkiye bugün ilan edilmemiş bir iç savaş yaşıyor. Bölücü teröristlerin milleti ve orduyu hedef almaları, savaş değildir ?.. Biz, Kürt- Türk diye bir ayırım gözetmeyiz. Hepimiz kardeşiz. T. C' i bir uniter devlet olarak kurulmuştur ve öyle kalacaktır. Herkes Türkiyedir. İrkçılıkla bir yere varılamaz. Kürt sorununun arkasında da, bölücü eşkiyanın arkasında da Yunan ve Batı emperyalizmi vardır. Kıbrıs' ı ve Ege' yı yutmak çin, Güneydoğu' da 2-3 milyonluk bir Kürdistan devleti kurdukmak için bölücü terörü destekleyenler onlardır. Biz Türkiye' de yaşayan bütün yurttaşlarımızı kardeş sayarız. Mustafa Kemal' in 'Ne mutlu Türkün diyene' sözünün felsefisine gönülden inanıyoruz." (A. Türkes, y.a.g.k)

Unutulmamalıdır ki, şeriat bayrağı (8) altında ve Falanjist benzerliklerle sokağı örgütlemeye kavgası veren köktenci hareket; DTK' nın yoksullaştırdığı geniş kitleleri, eski çağlara özgü "gökteki ruhsal" Adil bir otorite özlemi ve kitlelerin DTK' cı yıkımın olumsuzluklarına tepkileri temelinde ortaya çıkan potansiyelini genelleştirerek/ güncelleştirme hedefiyle örgütlemeye yönelmektedir. Bu konuyla da, DTK' cı yıkımın devreye soktuğu çöküş ve çözüme korkusuyla beslenen olağanüstü bir sokak hareketi niteliği ka-

zanmaktadır ve kazanacaktır da.

Türkiye' deki politik alanının ekolojisi- sinde geleneksel Adana-Gaziantep-Yozgat üçgeni yeniden önem kazanmıştır. Bunun hemen yanıbaşındaysa, köktendinci hareket büyük sermaye partilerinin denetiminden kurtularak, onlara rağmen 'bağımsız' tavrını koyabilmiştir.

4-) DSP: % 10,8' lik (1987 seçimlerinde % 8,5' du) büyük Türk şövenisti açık sağ' cı DSP ise; "sol" söylemle bütün köprülerini anti-Kürdizm temelinde atan ve artık bir siyasal önemi kalmayan bir partidir. Özetle DSP, sağ' a yönelenlerin misafir oldukları bir ara durak olmuştur.

5-) SHP: Sosyal demokrat iflasın Türkiye' deki simgesidir. Yenilmiştir. Yenilgi SHP' yi daha da sağ' cı pozisyonlara çekecektir. Çünkü, % 20,6' lık (1987 seçimlerinde % 24,8' di) eklektik merkez "sol" reformcusu SHP' nin iflası ile, Türkiye' de düzen içi reform tasarımlarının önü kapandığı belgelenmiştir.

Ayrıca seçim yenilgisi SHP' yi bir kez daha iç hesaplaşmalara itecektir. Öte yandan, SHP' nin 1991 seçimlerinde aldığı oyların % 34' ü Kürtlerdendir. SHP içindeki Kürtlerin bu partide kalmaları da, ayrılmaları da, bu partinin sarsıntuları ile, sağ' a daha hızlı kayması için ciddi bir etmen olacaktır. Çünkü SHP Kırşehir dışında, Hatay, Tunçeli, Muş, Diyarbakır, Batman, Mardin, Siirt, Şırnak' ta % 30' un üstünde oy alabilmiştir.

Denilebilir ki, 20 Ekim 1991 erken

seçimlerinde, seçenek anlamında yığınların önündeki tabloda, aslında ne biri vardı ne de öteki... Bu durumda, sol oylar açısından öne sürülen tek seçenek: Ehven-i şer'ci bir seçim ya da oyların "ödünç" dağıtılmasıydı. Bu nedenle bilinçli oyların bir çoğunun intihar etmesi kaçınılmazdı.

Kararlılıktan gelen bir kararsızlıkla bağımsız sosyalist adaylara ve SP'ye oy vermenin ise, bir protestodan başka hiçbir anlamı yoktu. Tıpkı (onlara katılmadan da olsa !) "ANAP düşün" diye SHP'ye negatif oy kullanmayı "savunan"lar gibi...

En iyiyi değil, en az fireyle en az kötü olanı (örneğin SP ya da SHP'yi) seçmenin ne gibi bir anlamı olabilir ki ? Nihayetinde olmadı da...

Dört

Öyle ise, sağ'ın "kazandığı Pirus zaferi"nin günahı, politik arenanın solsuz bırakılmasıydı. Ya da solun olmamasıyla, toplumsal muhalefetin sesi olabilmek sokağa yönelik oluşturamadığı politikaların boşluğunun spontan olarak, yine sağ tarafından doldurulmasına olanak vermesindeydi.

Solun bu günahı işlemi en çok islamköktencilerinin yükselişine yaramıştır. İslamköktencileri tüm yasal kişilerine rağmen olağan düzen partileri değildir. Onlar verili çürüme ortamının dinamik sözcülüğüne soyunan (ve özünde de !) sokak örgütlenmeleridir. Bu noktaya dikkatle eğilinmelidir.

Şimdi TCK 163'ün kaldırılması bayraktarlığını yapanlara, bu güçleri "müttefik" ilan edenlere, köyün kente taşındığı Eylülist dönemin yoğunlaştırdığı aşırı sağcılığın direkt ürünleri olan ve tırmanan köktendinci tehdit karşısında ne dediklerini sormak gerekiyor: Farklı olana hoşgörüyü bakmak... mı ? Çok rekliliği sevmek... mi ? Farklı olanla birlikte yaşamayı öğrenmek... mi ? Bilgiç "sivil toplum"cular, hepsi çok güzel de, aslı astarı olmayan bir hoşgörü ve iyiyet metaforunda boğulunmaması gerekliliğinin sosyalist politikanın vazgeçilmezliği olduğunu ne zaman anlayacaksınız ki ?

Bes

Öyle ise anımsatmak durumundayım:

1-) Sosyalistler varoluşlarını aktivitelerini ülkemizin yaşadığı toplumsal-ekonomik gerçeklerden soyutlamamakla mükelleftirler. Onun içinde, (ister istemez) gerçeklerimizden hareket eden ve toplumsal muhalefetin gereksinimlerini karşılayan yapılanmalar ve politikalar üretirler. Onun içindir ki örgütlenmelerini ve yapısal işlevselliklerini, sadece ve sadece toplumsal gereksinimler ve gelişmelerle şekillendirirler. (Soyut gevezelikler değil)

Politika, toplumsal kimliklerin, sınıfsal ayrışmaların çeşitlenmesi ve antagonistik mücadelesi dışında kalan "bağımsız" bir alan değildir. Yapısı gereği, çıkarı, talebi ve en önemlisi to-

toplumsal pratiğe içkin olan bir bilgiyi ve de söz/eylem hakkını temsil eden politik örgütler: Toplumsal sistemin bütününde, dünyayı değiştirmekten yana olan yeni kamu hayatına ya da devlet egemenliğine eklenmekten başka açarı olmayan iktidarıcı örgütlenmelerdir.

Kapitalist egemen boyunduruğun işbölümünce dayatılan ve sınırları egemenlerce belirlenerek işlevsizleşmiş eksik siyadallaşma anlayışını reddetmesi gereken, radikal sosyalist politikalar; kaçınılmaz olarak çalışma tarzı ve mücadele anlayışıyla yeni kamu hayatından yana olan katılımcı, girişimci ve ofansif olmalıdır.

2-) Bu açıdan da, ofansif konumlu aktif katılım ve denetimciliği amaçlaması gereken militan sosyalist politikalar, **Yığınsallaşma arayışlarına çaplı kadrolaşmalardan hareketle yönelmelidir.** Yığınların hiç bir somut istemi ve gereksinimi ertelenmeden; bürokratizmin ve atılığın bütün versiyonlarını reddetmelidir.

Sosyalist politik kavganın demokratik geçiş talepleri uğruna verilen mücadelesini; "siyasal ya da siyaset-dışı" tartışmalarının kısırlığına mahkum etmek yerine ('herşeyin siyasi' olduğunu unutmadan); özeli genele, zorunlu eylemi ile bağlayabilmelidir. **Devrimsiz demokrasi ve demokrasısız devrim elde edilemeyeceği anlayışı yerleşikleştirilmelidir.**

3-) Kaldı ki sosyalist politikanın, **Ezilenlerin Tarihsel Blok'unu**

oluşturma yükümlülükleriyle, toplumsal ölçekteki çok çeşitli emekçi formasyonlara sahip insanlara ya da ezilen insan gruplarına yönelik olarak oluşturulması gerekliliği gözününe alındığında: Herhangi toplumsal bir konuda sosyalist politika üretirken, "saf" ve tektip bir nesnellik bekleyebilmenin olanaklı olmadığı görülecektir.

Öyle ise, radikal sosyalistler açısından: Militan çalışma tarzının, kolektif sorumluluğun, bireysel yetkinlik ve yaratıcılığın, **Ezilenlerin Tarihsel Blok'unun** yaratılması hedefine bağlanması; dünyanın değiştirilmesi yolunda varılması istenen **Sosyalist Demokratik bir 'amaç'tır.**

Siyasetin toplumsallaştırılmasını hedefleyen bu amacı, baz olarak başlatılan bir radikal sosyalist çalışma tarzı; iilekelerinin, örgütlenme modelinin ve sosyalist demokrasinin demokrasi/devrim anlayışının netleştirilmesiyle eşzamanlı süreçte pratikleştirilmesini de gerekli kılar. Onun içindir ki radikal sosyalistler, temelli çözümlerini; herşeyin siyasallaşmasından ve toplumun bir bütün olarak kutuplaşmasından yana olan politikalar da ararlar, "mutabakat"larda değil...

4-) "Ulusal mutabakat" arayışlarını ellerinin tersiyle itmek zorunda olan radikal sosyalistler açısından, herşeyin radikal sosyalistçe siyasallaştırılması gerekliliği yolundaki vurgu ve belirlememe, kimi "itiraz"lar gelebilir. Ama sınıf siyasetinin, toplumsal yaşamın antagonistik vazgeçilmezlikleri olan bir kesiti

olduğu unutulmamalıdır. Bu kesitin içinde hepimiz, derece derece ve konumu muza göre yer alırız. O derece de siyasetle uğraşırız. Şu da inkar edilmez gündelik bir gerçektir ki, uğraştığımız siyasetle de ya burjuva egemenliğine ya da sosyalizme hizmet ederiz.

Demokrasi tarzları üzerine, düşünce üretirken saf bir nesnellik ya da "mutabakat"çılıktan mutlaka kurtulması gerekiyor. Verili toplumsal-politik formasyonların yöneten yönetilen işbölümü içinde, saf bir nesnellik ya da "mutabakat"çılık reel olarak olanaksızdır.

5-) Öyle ise, radikal sosyalist hareket militan bir yaratıcılık ve girişkenlikle, verili düzenin yerine neyi getireceğini olabildiğince net olarak tanımlayan, bağımsız-birleşik mücadele bayrağını *acilen* açmak zorundadır. Amaçları ile araçları arasındaki radikal sosyalist uyumu yaratabilerek, etkin ve geniş bir toplumsal meşruiyeti de yakalayabilmelidir.

Sosyalist ütopyalardan asla vazgeçmeden, olabildiğince gerçekçi olmak durumunda olan radikal sosyalist hareket; ütopyaları ile dünyayı değiştirme çabalarına tekabül eden toplumsal bilinci yığınlara mal edecek olan kurumlaşmaları da, gerekli

yığınsallıklarıyla tabandan tavana örmeli ve "yaratmalıdır"...

Radikal sosyalist hareket ütopyalarından vazgeçerek ya da onları "sulandırıp/ehlileştirerek", varlığını düzen içi kanallarda gerçekleştiremez. Çünkü ütopyanın varlığı, ütopyanın gerçeğe dönüştürülmesi için, vazgeçilmez bir gerekliliktir. Devrim isteği sadece koşullar olgunlaştığında mekanik olarak ortaya çıkmaz. Bu istek sözünü ettiğimiz olgunlaşmanın da koşulları arasındaki yaşamsal bir etmendir.

Bu arada bir şey daha eklenmelidir: Eğer önemini vurguladığımız ütopya, somut ve açık seçik bir programla bütünselleştirilerek, toplumun gerçekleriyle ifade edilen bir eyleme dönüştürülemez ise; soyut sloganlara dönüşme ve çarpıtılarak deforme edilme tehlikesi ile karşı karşıya kalarak "hiç"leşir.

Şimdi sorun, 20 Ekim 1991'den sonra işler bir kez daha yeniden açılacakken; verili siyasal tabloyu iyice kavrayıp, gerekli acil önemleri alabilmektir.

24.10.1991 Ankara

AÇIKLAYICI NOTLAR

1-) Türkiye Ortadoğu'da, Orta Asya'da, Kafkaslar ve Balkanlar'da İsrail'leştiriliyor. Alt emperyalist Türkiye'ye bu konumunu ABD layık görüyor. ABD'nin tampon misyoneri Türkiye, bölgesel bir süper güç olmaya soyunuyor. Tarih bu eğilimin önünü

açacak mı? Tartışılması gereken bu teorik sorun değil, tam tersine pratikleşen politik eğilime karşı önlem ve görevlerdir.

Türkiye'nin ciddi bir yayılcı potansiyeli vardır. "Yeni Dünya Düzen"inde Türkiye'ye bölgesel planda yeni roller düşmektedir. Ve de Türkiye'nin ABD icazeti ile, alt emperyalistliğe soyunması ise hiçte şartırcı olmayacaktır.

Bu bağlamda dış Türkler konusu, yerli-finans kapitalin iştahını kabartan bir konudur. Alt-emperyalistleşme hedefinin güçlendirdiği bu eğilim, bir takım "olumlu" dış koşullarla da çakışmaktadır. Bu konuda Cengiz Çandar "Merkezinde Türkiye, kocaman bir dünya" (Aktuel Dergisi, no: 13, s. 31) eğilimi ile, Alpaslan Türkeş'in "dilde, fikirde birlik" (agk, s. 30) yaklaşımı yayılcı büyük Türk şövenizminin en olgun örnekleridir. Talat Halman ise, uç bir örnektir ve "Türk devletleri topluluğu"nun oluşturulmasını savunmaktadır. (agk, s. 34)

Bir kamuoyu araştırması ise, bu konudaki eğilimleri şöyle ifade etmektedir:

-Asyada bağımsızlığını ilan eden Türk Cumhuriyetleriyle ilgili misiniz ?:

% 70 Haberdar... % 21 Çok ilgili... % 9 Hiç ilgilenmiyor...

- Asyadaki Türk Cumhuriyetlerin geleceği ne olmalıdır ?:

% 52 Kendi aralarında Türk federasyonu. % 27 Türkiye önderliğinde Türk federasyonu. % 21 SSCB'den ayrılan diğer Cumhuriyetlerle birlikte bir federasyon...

- Dış Türkler Bakanlığı kurulsun mu ?:

% 47 Kurulması yararlı... % 40 Başka bakanlığa bağlı... % 13 Kurulması gereksiz...

2-) 1980-1991 Türkiyesi, bir ekonomik yıkım dönemidir. Kanıtı da rakamların kesin dilidir. Kısaca naklederek sıralıyorum.

ANAP'ın 8 yıllık icraat döneminde tüketici fiyatları 30 kat, toptan fiyatlar 25 kat arttı. Emisyon hacmi 730 milyar liradan 24,5 trilyon TL'ye çıktı. Kamu kesiminin finansman açığının milli gelire oranı % 6'lardan % 12,6'lara tırmandı.

Soygun ve talan gündelik bir işlerlik oldu. Örneğin sadece 1986-88 yılları arasındaki devlet destekli teşvik belgesi yolsuzluklarıyla 107 firma DPT'den aldığı belgelerle 250 milyar TL'lik haksız kazanç sağladılar. Bu haksız kazanç 1991 fiyatları gözününe alındığında 10 trilyonu bulmaktadır. (detay için bak; Tempo, Yıl: 4, No: 38, s. 16-17)

3-) Kürt sorunu T.C'nin yine en hassas olduğu konudur. Egemenlerinse 'Aşıl topğu'dur. Bu konuda ise T.C'nin geleneksel politikası bellidir. Ve Genel Kurmay Başkanı Doğan Güreş bu konuda şunları diyebilmektedir: "Terör faaliyetlerini planlayan, yöneten örgütlerin ve onların başındaki kişilerin, maksat ve hedefleri bellidir (...) Devleti bölmek, parçalamak". (Hur. 20.10.1991) "Eğer demokrasi nezaketi olmazsa biz bu işi (Kürt sorununu-y.n) altı ayda bitiririz." (Cum. 18.10.1991)

4-) İşte sözünü ettiğim türdeki, SHP "M-L"ci bir belge ! DİSK imzasıyla ve 'Birikim' uslubu ile denilen şudur: "Türkiye generaller darbesinin üzerinden 11 yıl geçtikten sonra korkunun, baskının, yıldırmanın egemen olmadığı ilk genel seçimleri yaşıyor.

Halkımız 20 Ekim seçimlerinde 12 Eylül darbesi ile başlamış olan karanlık dönemi sona erdirmenin olanağını ilk kez yakalamıştır.

Halkımız darbeci generallerin paydasına dayalı, egemenlerin vurgun ve köşe dönme düzenine 20 Ekim seçimleriyle son vermelidir.

Demokratik toplumsal mutabakat sağlanmalıdır. (...) Dünya tarihi göstermektedir ki böyle bir sürecin başlatıcıları ancak emekten yana, sosyalist ve sosyal-demokrat partiler olmuştur." (Cum. 17.10.1991)

5-) İşte konuya ilişkin veriler:

Üç büyük kentte 1987, 1989 ve 1991 seçimlerinin oy dağılımı %'leri.

Partiler	1987			1989			1991		
	İst.	Ank.	İzm.	İst.	Ank.	İzm.	İst.	Ank.	İzm.
ANAP	34,8	35,5	32,8	15,2	16,5	16,6	22,4	20,5	21,0
DYP	10,4	12,9	14,4	10,6	18,3	16,2	14,4	19,2	22,5
SHP	26,1	27,2	32,6	23,8	30,9	35,4	13,8	19,5	20,5
DSP	8,8	5,4	8,4	9,1	6,0	5,9	13,2	8,5	12,4
RP	6,0	3,6	2,1	7,2	5,5	2,4	12,2	14,8	4,6
SP	--	--	--	--	--	--	0,2	0,3	0,4
Diğer	1,5	5,1	1,3	1,0	5,0	1,3	--	--	0,4
Oy Kullanmayan.	10,3	8,9	6,5	31,3	15,5	20,2	21,7	15,0	15,8
Geçersiz Oy Kull.	2,1	1,4	1,9	1,8	2,3	2,0	2,1	2,2	2,5

6-) Tanıl Bora ve Ruşen Çakır RP İttifakını küçümseyen, 'Birikim'ci bilgilerimizdendir! Önlara göre: "İttifak'a milliyetçi-muhafazakar odaklarca biçilen misyonla İttifak'ın bileşeni olan partilerin hedefleri, söylemleri arasındaki uyumsuzluk, seçimden sonra esaslı bir sorunlar yumağı oluşturacak. Bu yumağın kısa vadede ona yüklenen misyon doğrultusunda çözülmesi, daha doğrusu çözülmüş görünmesi muhtemeldir. RP-MÇP-IDP ittifakı, sağda yerleşmiş siyaset etme biçimlerinin tıkandığı, söylemlerin değiştiği, kimlik unsurlarının sorgulandığı bir evrede, profesyonel politika erbabının, geleneksel cemaat hiyerarşilerinin ve milliyetçi-muhafazakar entelijensyanın altlarından kayan zemini rapietme telaşlarının ifadesidir." (Birikim, No: 30, s. 21)

Politikayı entel bir bilgiçlikle ahkam kesmenin ötesinde kavrayamayan bu baylarımıza, seçim sonuçlarının "iyi" bir yanıt olduğunu ve de bu ittifakın tavanı parçalansa da, Tabanın genişlediğini anımsatarak, bu gelişmenin turmanacağını vurguluyalım.

7-) Bakın bu konuda Cemalettin Kaplan ne diye haykırıyor: "Biz şeriat ehliyiz... Allah diyor ki şeriatı anlat.... Şeriat öyle bir nizam ki hiç eksigi, gediği, noksanı yok elhamdürillah. Bunu insanımıza, dünyamızın insanına tanıtmaktır bizim görevimiz... Ölçü Müslümanların bulunması değil şeriatin hakim olmasıdır. Darül harp, darül islam diye kavramlar geçer islam hukukunda" (Yürünge, Yıl: 1, No: 25, s. 22-26)

Bu yazı, alevi Kemalistler tarafından çıkartılan Cem dergisine yayınlanmak üzere gönderilmiştir. Ancak, Cem bu yazıyı mantığı gereği yayınlamadı. Yazının bir nüshasını da dergimize gönderen yazı sahibi Doğan Yıldırım'ın isteği üzerine yazıyı yayınlıyoruz.

GERÇEK AŞKINA

D. Yıldırım

Cem'in* ikinci ve üçüncü sayılarını okudum. Cem çalışanlarının, yıllardır yaratılmak istenen suçluluk kompleksine kapılmayıp, buna karşı mücadele etmeleri yararlı.

Şurası açık ki, herkes gibi Aleviler'inde kendi kültürel kimlikleriyle yaşamaya ve bunu geliştirmeye hakları var. Zira insan, huzuru kendi kimliğine uygun hareket etmekte bulur. Kimsenin kimseyi inanmadığı, sevmediği şeyleri yapmaya zorlamasının hakkı yok.

Alevilere yöneltilen baskı mevcut demetten yalnız biri. Baskıların kalkmasının ancak demokrasi ile mümkün olduğunu hepimiz biliyoruz. Demokrasi ise toleranssız olmaz. Diğer dinlere, dillere, ırklara karşı toleranslı olmayı; onlarla eşit koşullarda bir arada yaşamayı öğrenmek gerekiyor.

Demokrasi kapsamlı bir pakettir. Bu paketin içerisinde dil, inanç, kültür, sosyal eşitlik gibi unsurlarda barınır. Alevilere kendi inançları uyarınca davran-

ma özgürlüğünün verilmesi, Türkiye ye demokrasinin yerleşmesi için yeterli mi? 15 milyonu aşan nüfusuyla koca Kürt kitlesinin kendi diliyle konuşamaması, ulusal ve kültürel kimliğini geliştirememesine ne demeli? İnsanları başkasının dilini konuşmaya zorlamak, artık günümüzde, ayıp değil mi? Cem dergisi, gerçekten demokrasiden yana taraf olmak istiyorsa bu sorunlarda da taraf olmalıdır.

Dikkatleri çekmek istediğim başka bir nokta, Cem dergisinin'de Alevilikten bahsedildiğinde sürekli olarak Türkiy'e ve Kemalizme "kıyak" geçiliyor olmasıdır. Besbelli ki, Alevilik sadece Türklere has değil. Türk alevileri yanında Fars, Arap, Kürt, Azari Alevileri'de var. Anadolu Aleviliği deyince bunun içerisine Türk ve Kürt aleviliği girer (ve hatta Arap).

Alevilik üzerine araştırmalarda, Türk ve Kürt aleviliği arasındaki benzerlikler yanında, farklılıklar üzerinde düşünmeden olmaz. Zira sorun, gerçeği bulmak

olmalıdır. Aleviliğın ruhuna bağı kalmak, ondaki hümanizme ve gerçeğı bulma aşkına sadık kalmakla mümkündür.

Bu bakımdan, birilerini tutup “benim dilimi ve dinimi kabul etmek zorundasın!” dedikten sonra, bununla da yetinmeyerek silahları mazlum insanlara doğruttuklarında buna karşı durmak doğru-düzgün bir insan olmanın gereğidir. Böylesi bir tutumdan kimse muaf tutulamaz. M. Kemal’de tutulamaz.

C. Şener, *“Osmanlı’da ve Selçuklu’da bir dizi Alevi Bektaşî ayaklanmaya rastlıyoruz. Ama Kurtuluş Savaşı sırasında M. Kemal ve Ulusal Kurtuluş karşı bir tek Alevi-Bektaşî ayaklanma sözkonusu değildir. Bu kezde alevilerin dışındaki tutucu din, mezhep ve tarikat mensupları padişahın yanında ulusçuklara silah çekmişlerdir.”* diyor. Doğrusu pekte bilgiççe...

1919 -1921 yılları arasında Sivas’ın İmranlı, Zara, Divriği, Kangal; Malatyan’ın Sivas ile sınır bölgelerini ve Erzincan’ın önemli kesimlerini içine alan bölgede bir ayaklanma oldu. Bu ayaklanma tarihe “Koçgiri Halk Hareketi” olarak geçmiştir. Bu olayda bir plansızlık ve hatta devletin pravaşyonu sonucu erken bir patlama -kış aylarında- varsada ben buna ayaklanma demekte sakınca görmüyorum.

Benim köken itibariyle “öyesi” olduğum bu Kürt aşireti, Sivas’ın diğeri tüm Kürtleri gibi alevidir. Katliamı gerçek-

leşürenler ise M. Kemal’in emir verdiği Nurettin Paşa ve Topal Osman’dır.

Yine 1937-1938 yılları arasında On binlerce insanın Dersim’de katli hepimizi bildiğı gerçekler. Bu nefsi mudafa içerisinde yer almış Kürtlerin alevi olduklarını bilmeyen var mı?

Anlaşılan Cemal Şener bunu bilmiyor, ya da bilmemeyi yeğliyor. Kemalist-sünü eğitimin yarattığı şartlanmaların insanları nasıl tazyik altında tuttuğunu, dışarıya çıkıktan sonra, çok daha iyi görüyorum. Bu nedenle olmalı ki, “gerçek aşkı” C. Şener’de M. Kemal aşkına dönüşüyor.

Dünya o kadar boş değil. Kimi profesör unvanlı beylerin iddiaları dışında gerçekleri yaşamış şahitlerde var. M. Kemal Kürtlerin yaşadığı bölgelerde Ağa ve Şeyhlerle çok bariz işbirliğine girmiş; vurguyu o dönemde “din kardeşliğine” yapmıştır. Sivas’ın alevi Kürtleri katledildiklerinde katliamın yeterli sonuç vermesi için sünü Türkler kışkırtılmıştı. Oradaki katliamdan Alevi Türklere paylarını almıştı. Topal Osman ve Nurettin Paşa orduları yaşlı genç demeden toplu katliamları gerçekleştirirken, yıllardır beslendikleri Kürt-alevi düşmanlığından hız almışlardı.

Gerçekler M. Kemal’in pragmatik bir politikacı olduğunu gösteriyor. O, Osmanlı ordusunda yetişmiş bir İttihad-i Terakici olarak sünü-Türk ruhuyla yetişmiştir. Bu yünüyle şövenizmi su götürmez.

M. Kemal sanıldığı gibi alevilere eşitlik getirmede. Onun döneminde mühür ondaydı. M. Kemal isteseydi

Türkiye ye inanç özgürlüğü getirebilirdi. O düşünce özgürlüğünü yasakladı; farklı inançlarada böylece kilit vurdu. Yaptığı tek şey sünülüğü belli bir ölçüde ılımlılaştırmak oldu. Dinide kapsayan sistemin yürütülmesi için, o, bunu gerekli görüyordu.

Osmanlılar döneminde İstanbul'da Kürt teali Cemiyeti adlı bir kuruluş legal olarak faaliyet yürütebiliyor; Kürtçe dergiler çıkarılabiliyordu. Örneğin Hevi (umut) bunlardan biri idi. M. Kemal iktidara geldiğinde Kürtlere ait ne var ise yasakladı. O bununlada kalmadı; kendisine en büyük yardımları yapmış olan insanlara, örneğin Kazım Karabekir Paşaya olmadık hakaretlerde bulundu; tüm muhalefeti yasakladı.

Konu inanç özgürlüğü, düşünce özgürlüğü yani demokrasi olunca tüm bu gerçekleri görmek ve bunları telafuz etmesini öğrenmek gerekiyor. Ayrıca bir şeyin doğru olabilmesi için illahi M. Kemal desteği şart değil. M. Kemal de bir insan. Herkesin bir beyni var. Önemli olan onu doğru yolda, insanlık ve gerçek yolunda ayırım yapmadan kullanabilmektir.

Bunun için, Kürtlerde Türkler kadar değer vermek; onların taleplerini anlamak gerekli değil mi? "Gerçek aşkına!" diyerek...

Eylül 1991

Zindanlarda 11 yıldır olduğu gibi, yine "teslim olmak yok, yaşasın insanca bir yaşam için ölüm!" diye gur haykırışlar var. Faşizmin, Türkiye ve Kürdistan halkına en karanlık günleri yaşattığı bir dönemde, İskencede çözülmüş bedeniyle, kan ve biç sarsılmayan inancıyla zindandaki tutsaklar karanlığa meşale, umutsuzluğa umut, tutsaklığa özgürlük sembolü oldular. Yüzlerce can verdiler, diri yakılıp diri gömüldüler ama asla yenilmediler. Eskişehir'de de yenilmeyecekler! Eskişehir'e sürgünleri protesto ediyoruz. Tüm gücümüzle tutsakların direnişini destekliyoruz ve tüm ilerici ve devrimcileri daha aktif tutum almaya çağırıyoruz.

İnsan Onuru İskenceyi Yenecektir. Kahrolsun Zindanlar !

G. Antep Tekoşına Sosyalist Okurları

Merhaba Yoldaşlar !

Dergimizin yayın hayatının 3'cü yılına girmesi dolayısıyla sizleri kutlarken bazı eleştirilerimde (olumlu ve olumsuz) olacak.

Dergimizin periyodik olarak çıkmaması büyük eksiklik. Elbette birtakım olumsuzluklar, (maddi, menavi ve teknik eksiklikler anlamda) vardır ama, ne pahasına olursa olsun düzenli bir periyoda tutturmak gerekir.

Dergiyi okuyucuların yazıları veya konuk yazarların yazılarıyla zenginleştirebiliriz sanıyorum. Derginin içerik olarak daha zengin ve çeşitli olmasını bekliyoruz. Bu konuda yeterli birikimimizin var olduğuna inanıyorum.

T. Sosyalist çizgisi-dergisi bütün olanaksızlıklara ve eksiklere rağmen Kürdistan Ulusal Kurtuluş mücadelesinde yeni bir soluk olmuştur. Sekterizimden, ilkel milliyetçilikten ve doğmatizimden uzak, Marksist-Leninist bir yaklaşıma sahip çizgisi ile KÜRDİSTAN'ın Ulusal ve Toplumsal kurtuluşu için bir şanstır. Bunu en iyi şekilde değerlendirmeliyiz. Bir umuttur ki, şu anki ideolojik-politik çizgisini kararlı bir şekilde savunup, ona uygun pratik faaliyetlerini hayata geçirebildiği oranda, umutlar gerçeğe dönüşecektir. Ve bunu yapmakta bizler için hayati bir görev, tarihi bir sorumluluktur. Yeterki pasifizmin batağına saplanmıyalım ve görevlerimizin bilincinde olalım.

Derginin, bu çizgisini sürdürmesini, doğmatizimden uzak, marksizmi-Leninizmi bilim olarak algılayan ve onu ülkemizin ve çağın koşullarına uygun olarak ele alan yaklaşımının devam ettirmesi; Kürdistan Ulusal Kurtuluş mücadelesi için yeni bir soluk olacağı inancı ile başarılar diliyorum.

Heval Mirzali/İstanbul

“KONFERANS’A ROJHILATA NAVIN” û LİSTİKEN EMPERYALİSTAN

Azad Xemgin

Ev büyerên salên dawî yê li Sovyetê , şerê sar (dijminatîya mabîna Sovyet û welatên emperyalîst) jî rûyê dinê rakir û derî li hevkarîya di mabîna Sovyet û emperyalîstan da vekir.

Wekî tê zanîn çareserkirina krîza Xelîcê bi hevkarîya Sovyet, Emerîka û Welatên Rojava -bî taybetî Emerîka û Sovyet bî hevkarîyek siyasi, Emerîka û Welatên Rojava jî bî hevkarîyek siyasi û leşkerî- û bî piştgiriya hin dewletên ereb pêk hat. Lê ev hevkarî bî şertê kû piştî şer “aşti” li Rojhilata Navîn bî ci bibe pêk hat.

Îro hin jî zelal xuya dike kû van dewletan li ser kijan pirsan li hev kirine û bî navê “aştiyê jî bo Rojhilata Navîn” çî dixwazînin bibêjin.

Wusa xuya ye ku Emerîka,

Sovyet û Welatên Rojava, di nav xwe de li hev kirine ku, ewê piştî şer pîrsa di mabîna Îsrail û dewletên ereban da bî awakî reformîst çareser bikin. Bêguman hin soz û tawîz jî dane dewletên (Suriyê, Mîsîr û Suudî) ereb, kû ewê vê pîrsê çareser bikin. Wek nîmûne; Welatên Rojava û Emerîka, jî rolê kû Suriyê van salên dawiyê li Lûbnanê dilîze ra bêdeng dimînin.

Roja îro Emerîka rolê polisê dinê dilîze. Her çiqas Welatên Rojava jî dixwazînin di vê listikê da rolekî yekdengî û bî hêz bilîzin jî, girani îro di destê Emerîka da ye. Em vê yekê, di “Konferansa Rojhilata Navîn” da dibînin. Emerîka, bî zanatî Welatên Rojava li dervayî inîsyatîfa “Konferans”ê hiştin. Îro çekirina Konferansê jî, bîserketîna wê jî di destê Emerîka

da ye. Wek serkefteki şerê Xelicê Emerika rolek wusa li xwe haq dibim ye.

Îro tîrsa emperyalistan ji hêzên çep û hereketên sosyalist nine, lê ji bo rojên pêş ji ji niha da hazîriya xwe dîkin. Ewan ji şaşiyên xwe yên diroki gelek ders helgirtine. Ji bo kû hêzên sosyalist (wek şoreşa Oktoberê 1917) nekarîbîn cardîn xurt bîbîn û bî awakî radikal pîrsên cîni û netewî çareser nekîn, emperyalist dixwazîn van pîrsan bî xwe, bî awakî reformîst û girêdayê xwe çareser bikin. Pîrsên Rojhîlata Navîn iro di vê merhelê da ne.

Lê li aliyê din, tu têlên kû welatên ereb bîkarîbîn xwe pê bigrîn ji neman. Piştî bûyerên li Sovyet, Suriyê bî tena xwe lîser piştê ma û jîbo vê ji roj bî roj xwe nezîki Emerika kîr. Filistinî û Urdun ji jî ber kû piştî Saddam girtî, dengê wan di gewriya wan da maye û boça xwe dîxîn nav nigên xwe. Herweha welatên ereb iro mecbûrîn kû gori muzîka emperyalistan bîreqîsî. Îsrail û dewletên emperyalîst ji jî vê yekê xeberdar in û ji bo vê jî dixwazîn vê fîrsendê bî kar binî. Ev, ji bo wan fîrsendek pîr mezin e.

Dewletên ereb heyani çend sal berê digotî "em dewleta Îsrail li Rojhîlata Navîn qebul nakî." Lê ew iro dibêjî; "eger Îsrail axa me bîde me, em ji dê aşitiyê bîdîn Îsrail." Lê di civîna sêyem kû li

Washintonê pêk hat, xuya kîr kû Îsrail jî vê yekê ra jî amade nine.

Durûtiya Emperyalistan

Herweha him dema kû şerê Xalicê germ bû û him jî piştî şer pîr kesan û dewletan qala konferansê jî bo Rojhîlata Navîn dîkîrîn û digotî; "divê aşti li Rojhîlata Navîn pêk bê. Ji bo vê yekê jî konferansê jî bo Rojhîlata Navîn Pêwîst e." Pîraniya wan qala kurdan jî dîkîr û digotî; "divê kurd jî beşdari konferansê bîbîn; bêyi kurdan pîrsa Rojhîlata Navîn çareser nabe."

Di dawîya meha Çîriya peşîn (30.11.1991) a 1991'an da "Konferansa Aşti ya Rojhîlata Navîn" li paytextê Ispanyê li Madridtê civiya. Lê çî mixabîn kû her tim kurd disa jî "bîrkîrîbûn". Her çîqas konferansa kû bî destê emperyalîstan pêk tê nîkare pîrsa Kurdan û Kurdistanê çareser bike jî, lê bêdengiya wan lîser pîrsa Kurda, durûtiya wan dîde xuya kîrî.

Yên kû piştîgirtîya Saddam li hember Hêzên Hêvgirtî dîkîrîn Filistinî û Urdunî bûn û yên ku dxwestî li dijî Saddam bî Hêzên Hêvgirtî ra tev şer bikin jî Kurd bûn. Lê yên ku beşdari "Konferans"ê dibî (an jî tîn dawetkîrî) Filistinî û Urdunî ne, û yên ku li ser piştê tîn terikandî jî Kurd in.

Ev baş dîde xuya kîrî ku dostên gelê kurd tune; bî kêmasî

Hêzên Hevgirtî ne dostiya xwe çarî dîn bî vekirî xuya kirin da. Rêxistîna û partiyên Kurdan jî nekarîna xwedikariyê li gelê kurd bikî. Eger ne wusabûya, dema kû Konferansê dest pê kir, parti û rexistênên Kurdan jî yê gotneke xwe jî dinê û alemê ra bigota. Lê çî mixabîna weki ku li Rojhilata Navin tu pîrsa kurd û Kurdistanê tunebî, kesekî dengê wan nebihist.

Ev yêka tiştêkî dîn jî cardîna dîde xuya kirîna ku, bawerî bî emperyalîstan nabe. Dîvê kurd siyaseta xwe bixwe bimeşînin. Lê rewşa dinê jî bîdîn ber çavan. Eger em biryarekê bigrîna divê ne jî bo ku hînek wusa dîxwazîna, lê jî bo ku wusa pêwîst e. Lê çî mixabîna ku em kurd her tim li gora daxwezên hîneka biryara dîgrîna. Wek numûne; gelo çîma em li Kurdistanê Başûr serxwebûne îlan nakîna, em li hêviya kêne û çî dîpên? Ma ne Iraqê derî li me girtîye û embargo daniye. De fermî sedem hene, gavê bavêje; bersivê bîde Iraqê û serxwebûnê îlan bike.

Ger mîrov, bî kolonyalîstan ra bî daxwaza serxwebûnê rûnişt bî federasyon radî be; mîrov bî federeasyonê rûnişt bî otonomî radî be. Lê ku mîrov bî otonomî rûnişt bî destên vala radîbe jî masê. Îro li Kurdistanê Başûr stratejiya otonomiyê bî inatkari te jiyandîna. Lê îro

Kurdîstana Başûr, ne inatkariya otonomiyê, inatkariyek jî bo serxwebûnê pêwîst e.

Bîla dînê û alem zanibe ku, heyani pîrsa Kurdistanê bî awakî radikal çareser nebe û weki her mîleti kurd jî azad û serbixwe nebin, aşî li Rojhilata Navin pêk nayê. Bîla disa dinê û alem zanibe ku, Pîrsa Kurdistanê ne bes pîrsek hindîrê Iraqê ye, ne bes pîrsa Rojhilata Navin e jî, pîrseka navnetewî ye. Jî bo van sedeman berpîrsiyarên mîletêkî bî 25 milyonan nîkanîna dî Konferansa aşî ya Rojhilata Navin'da çî bigrîna. Jî ber kû, ew devletên (Emerîka, Welatên Rojava û Rusya uwd.) ku seroketiya Konferansê dîkîna, dîxwazîna pîrsa Kurdistanê wek pîrsek hundrê ew dewlwtên kû Kurdistan îşqal û parçe kirîna dî bîmine. Jî ber ku, Kurdistanek serbixwe ne jî bo feyda wan e.

Çend Gotîna ji Lî Ser Wan Hez û Kesên Kû Bawerîya Xwe Bî Emperyalîstan Dîhanîna û Tinîna.

Dema şerê Xelîcê, dî nav Kurdan da sê nerîna hebûna:

Nerînek ew bû ku dîgot: “Dîvê kurd xeteka serbixwe bîdomînîna, - me bî xwe jî ew xeta dîparast-. Şerê Kurdan li dijî rejîma Iraqê jî belê û paşê ve her hêye û pêwîste îro jî bî awakî serbixwe her berde-wem be”.

Nêrina duemin ew bû ku dıgot: “Dîvê kurd lı gel hêzên peşverû lı dij emperyalistan şer bıkn, (qey gora wan rejima Iraqê pêşverû bû) yan ji dîvê kurd dı vi wari da şerê rejima Iraqê nekn”.

Nêrina sêmin ew bû ku dıgot: “Dîvê kurd bı hêzên hevgrıta ra tev şerê xwe bımeşının û bı wan ra hevkarı bıkn”. Gora wan hevalan; “ev fırsendek bû, rewşa dınê hatıbû guhartın, karê emperyalistan bı Kurdan sekını bû”.

Ev yêka jıbo wan têr dıkr ku bawerıya xwe bı emperyalistan bıkn. Dema me xeteka serbıxwe dıhani zıman, va hevalan em bê bıngehı suçdar dıkrın û bı mera dıgotın; “wûn pıştgrıya Saddam dıkn”.

Lê rewş iro zelal e. Şerê Xelıcê tewa bû, Qralê Kuweytê hat ser nefta (petrol) xwe, neft herzan bû lı dınê, febrıqê emperyalistan kar dıkn, leşkerê Emerıka bı hısek “qehremanı û serkevıti” veğerıya welatê xwe û jı bo wan şer teva bû. Lê şerê Kurdan û Kurdistanê her berdewame, kurd her bêçare

ne, bı milyonan surgûn bûn û hustuyê xwe lı ber kolonyalistên İran û Tırkıyê xwar kırın. Kurdan nan xwastın, lê wan gule lê barandın. Bı hezaran kurd şehıt bûn, Kurdistan weran bû. Zarokên kurdan her lı serê çıyan jı sermê û bırcı ra dımırın. Lê, jıbo “aştıya Rojhılata Navın” konferans pêk tê, Kurd ne tevê ne û fırsa kurdan jı tê da nê zıman.

Lê geli hevalno, ka yên kû we pıšta xwe dayê. Qey wan nedıbihıst û nedıdı halê Kurdan; ewan çıma bı nalına zarokên kurdan nehatın. Yan emperyalıst û kolonyalıst her wusane lê, jı ber ku yê we bawerıya we bı we tuneye wûn her tım tên xapandın û bı xelkê ku neyanı kurdanın bawer dıkn.

Ev bûyerên salê dawı yêl zela xuya kır kû; ger kurd bı xwe bawer nekn û gor wê jı polıtık û stratejıyên xwe tayın nekn, qet bı ser nakevın. Derıyê her konferansê jı yê lı kurdan bê gırtın e.

Jı ber vê, lı Kurdistan tevğerek serbıxwe û radıkal pêwıst e.

www.arsivakurdi.org